

Finanțat de
Uniunea Europeană

Planul de evaluare Programul Dezvoltare Durabilă 2021-2027

Cuprins

1	Introducere	3
1.1	Obiective și cadrul de reglementare	3
1.2	Aria de acoperire a planului de evaluare	4
1.3	Prezentarea succintă a experienței implementării planului de evaluare POIM 2014-2020 (lecții învățate și bune practici) și provocările perioadei 2021-2027.....	4
1.3.1	Lecții învățate din evaluarea POIM 2014-2020.....	4
1.3.2	Provocările PDD 2021-2027 pentru evaluare	5
1.4	Structura și principalele elemente ale planului de evaluare.....	5
1.5	Abordarea generală pentru planificarea evaluării aferente perioadei 2021-2027	5
2	Aspecte generale privind cadrul de evaluare	6
2.1	Guvernanța evaluării la nivel național și de program operațional	6
2.2	Implicarea părților interesate în elaborarea și implementarea planului de evaluare	7
2.3	Abordarea strategică a evaluării pe parcursul perioadei 2021-2027	8
2.3.1	Strategia PDD 2021-2027 privind evaluarea	8
2.3.2	Elemente cheie ale evaluărilor și abordările metodologice ale acestora	11
2.4	Implementarea și calitatea evaluării.....	11
2.5	Diseminarea și utilizarea rezultatelor evaluării.....	12
2.6	Acțiuni de consolidare a capacității instituționale de evaluare	13
2.7	Resurse disponibile pentru realizarea evaluării	13
3	Planificarea evaluărilor	15
3.1	Listele de evaluări și calendarul aferent.....	15
3.2	Fișele evaluărilor planificate	18
Anexa 1.	Matricea evaluărilor.....	27
Anexa 1.1	Matricea evaluării aferente Temei de Evaluare 1 - Contribuția PDD la dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară	27
Anexa 1.2	Matricea evaluării aferente Temei de Evaluare 2 - Contribuția PDD la protecția mediului, promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor	30
Anexa 1.3	Matricea evaluării aferente Temei de Evaluare 3 - Contribuția PDD la promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.....	33
Anexa 2.	Prezentarea succintă a PDD 2021-2027	37
Anexa 3.	Teoria schimbării.....	39
Anexa 4.	Metodologia propusă pentru estimarea bugetului evaluării PDD 2021-2027	50

1 Introducere

1.1 Obiective și cadrul de reglementare

Planul de evaluare PDD 2021-2027 este instrumentul de management al programului prin care este operaționalizată funcția de evaluare, specifică instituțiilor cu responsabilități în managementul politicilor publice, în particular în acest caz, al programelor Fondurilor Europene.

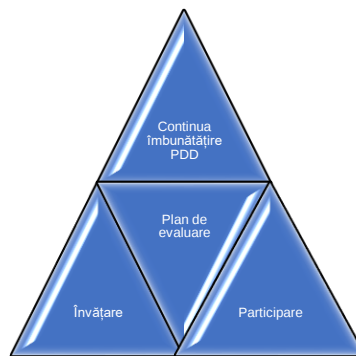
Planul se bazează pe teoria și practica evaluării politicilor publice și pe reglementările Uniunii Europene (UE) privind implementarea fondurilor europene și funcția de evaluare.

Pentru structurarea Planului a fost avut în vedere Ghidul pentru Elaborarea Planurilor de Evaluare aferente Programelor Operaționale finanțate din Politica de coeziune 2021-2027 în România, elaborat de Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare/Banca Mondială. Scopul principal al Planului de evaluare pentru Programul Dezvoltare Durabilă 2021-2027 este de a stabili evaluările care urmează a fi realizate în vederea îmbunătățirii calității implementării PDD, precum și buneii pregătiri a viitorului proces de programare aferent post 2027.

Planul **răspunde cerințelor Regulamentului Dispozițiilor Comune nr. 1060/2021, și anume:**

- **Art. 44**, potrivit căruia „Statul membru sau autoritatea de management efectuează evaluări ale programelor din perspectiva unuia sau a mai multor dintre următoarele criterii: **eficacitate, eficiență, relevanță, coerență și valoarea adăugată pentru Uniune**, cu scopul de a îmbunătăți nivelul de calitate al elaborării și implementării programelor. Evaluările pot viza și alte criterii relevante, cum ar fi caracterul incluziv, nediscriminarea și vizibilitatea; de asemenea, ele pot viza mai multe programe. Totodată, potrivit alin. (2) al aceluiași articol, **până la 30 iunie 2029, statul membru efectuează o evaluare care analizează impactul fiecărui program**.¹ . Planul de evaluare include o evaluare de impact, până la termenul menționat, iar criteriile de evaluare enumerate în acest articol se regăsesc în toate evaluările planului.
- **Art 45** alin. (1) din actul normativ ante-menționat, potrivit căruia „Comisia efectuează, până la sfârșitul anului 2024, o evaluare intermediară pentru a analiza fiecare fond din perspectiva eficacității, a eficienței, a relevanței, a coerenței și a valorii adăugate pentru Uniune.” Totodată, Comisia efectuează, până la 31 decembrie 2031, o evaluare retrospectivă pentru a analiza fiecare fond din perspectiva eficacității, a eficienței, a relevanței, a coerenței și a valorii adăugate pentru Uniune. În elaborarea planului s-a ținut cont de **complementaritatea cu funcția de evaluare a Comisiei Europene și a structurii de coordonare a fondurilor europene, respectiv MIPE.**

Abordarea generală a **planului de evaluare este proactivă**, în sensul folosirii instrumentelor de evaluare pentru **continua îmbunătățire a programului** și a politicilor publice prin învățare și participare. **Învățarea** vizează dezvoltarea capacității prin acumularea de cunoștințe și transferul lor în practica managementului programului. Participarea factorilor interesați în procesul de evaluare, asigură atât buna cunoaștere și interpretare

¹ Art. 44 din Regulamentul (UE) 2021/1060 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 iunie 2021 de stabilire a dispozițiilor comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european Plus, Fondul de coeziune, Fondul pentru o tranziție justă și Fondul european pentru afaceri maritime, pescuit și acvacultură și de stabilire a normelor financiare aplicabile acestor fonduri, precum și Fondului pentru azil, migrație și integrare, Fondului pentru securitate internă și Instrumentului de sprijin financiar pentru managementul frontierelor și politica de vize, accesibil la <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1060>, accesat la 17 aprilie 2021

a realităților programului, transferul concluziilor și recomandărilor în practică, dar și creșterea capacității lor în utilizarea evaluării în managementul programului, luarea deciziilor bazate pe dovezi, implicit continua îmbunătățire a programului și a intervențiilor sale.

1.2 Aria de acoperire a planului de evaluare

Planul de evaluare include evaluările intervențiilor finanțate prin PDD 2021-2027 și elementele cheie care definesc cadrul evaluărilor și ghidează întregul proces de evaluare. Aria de acoperire a planului este delimitată de:

- Intervențiile finanțate prin PDD 2021- 2027;
- Bugetul PDD asigurat prin Fondul European de Dezvoltare Regională și Fondul de Coeziune, bugetul de stat al României și bugetele beneficiarilor de finanțare (acolo unde această contribuție este solicitată prin program);
- Aria geografică a României, nivelul național de implementare a PDD, pentru unele intervenții focalizarea va fi regională/ locală și va fi adoptată conform obiectivelor intervențiilor;
- Sistemul instituțional de implementare a PDD 2021-2027, cu multitudinea de roluri, cărora li se adaugă beneficiarii finali când aceștia sunt diferiți de beneficiarii de finanțare;
- Mecanismele de implementare definite prin program și sistemul de management și control, legăturile externe programului la nivel strategic, instituțional și orice alt element extern ce influențează programul, caracteristicile și performanța acestuia.

PDD 2021-2027 este un program destinat să contribuie la transformarea economiei UE într-o economie modernă, competitivă și eficientă, disociată de utilizarea resurselor, și răspunde, prin natura sa orizontală, nevoilor de la nivel național. Astfel, intervențiile PDD 2021-2027 vor acoperi toate regiunile României.

1.3 Prezentarea succintă a experienței implementării planului de evaluare POIM 2014-2020 (lecții învățate și bune practici) și provocările perioadei 2021-2027

1.3.1 Lecții învățate din evaluarea POIM 2014-2020

Planul de evaluare a Programului Operațional Infrastructură Mare 2014-2020 a fost structurat potrivit celor 3 momente cheie în care a fost necesară utilizarea evaluărilor:

- 2017 – pentru sprijinirea elaborării raportului de progres și recalibrarea asistenței tehnice,
- 2019 - pentru sprijinirea elaborării raportului de progres, recalibrarea asistenței tehnice și sprijinirea creionării viitoarei perioade de programare,
- 2023 – pentru evaluarea impactului final al POIM.

Planul a prevăzut realizarea unui număr de **8 rapoarte de evaluare**, din care 3 pentru sectorul transporturilor (în 2017, 2019 și 2023), 3 pentru sectorul mediului (în 2017, 2019 și 2023) și 2 pentru sectorul energetic (în 2019 și 2023). Evaluările au vizat **14 teme** care includ intervențiile unuia sau mai multor obiective specifice relevante temei. Cele **7 întrebări generale de evaluare** au acoperit paleta criteriilor cheie și anume: eficacitatea intervențiilor, progresul observat în raport cu obiectivele specifice ale POIM (efect brut) și măsura în care acesta este atribuit programului (i.e., efect așteptat sau efect net), efectele neintenționate, durabilitatea celor două tipologii de efecte, mecanismele care le-au generat și zone de îmbunătățire observate.

Metodologia adoptată pentru planul de evaluare 2014-2020 a avut un grad relativ ridicat de detaliu pentru fiecare tema de evaluare și întrebări de evaluare, metodele de colectare și analizare a datelor, sursele de date și resursele estimate.

1.3.2 Provocările PDD 2021-2027 pentru evaluare

În momentul elaborării acestui plan pot fi anticipate o serie de provocări posibile în procesul de evaluare ale PDD 2021 – 2027:

- Implementarea programului trebuie să fie suficient de avansată pentru a permite analiza proceselor și mecanismelor programului, analiza eficacității (proiecte avansate în implementare care permit o apreciere privind nivelul de îndeplinire a indicatorilor de realizare, posibile efecte și verosimilitatea atingerii Țintelor); constrângeri semnificative pot viza utilizarea metodei de analiză cost-beneficiu care necesită pe perioadă de exploatare suficientă pentru ca beneficiile economice și sociale să fie observabile.
- Posibilele limitări ale disponibilității factorilor interesați de a participa la interviurile organizate în vederea elaborării studiilor de caz, mai ales în cazul în care aceștia vor fi implicați în activitățile aferente noii perioade de programare;
- Modul în care rezultatele evaluării pot fi valorificate în cadrul aceleiași perioade de programare.

1.4 Structura și principalele elemente ale planului de evaluare

Planul de evaluare este structurat în două secțiuni, după cum urmează:

- Prima secțiune a planului se concentrează asupra cadrului de evaluare, acoperind aspecte referitoare la guvernarea evaluării la nivel național, organismele responsabile de organizarea și coordonarea evaluării, modalitatea de implicare a factorilor interesați în planul de evaluare, abordarea strategică a evaluării, modalitatea de implementare a evaluărilor și asigurarea calității acestora, diseminarea și utilizarea constatărilor rezultate, descrierea inițiativelor planificate pentru îmbunătățirea capacității de evaluare, detalii cu privire la resursele disponibile și planificarea în timp a evaluării;
- Cea de-a doua parte a planului se concentrează asupra planificării propriu-zise a evaluărilor, fiind vizate următoarele aspecte: întocmirea unei liste a evaluărilor și a calendarului aferent, precum și a unui model de fișă care să cuprindă elementele esențiale cu privire la evaluările planificate.

1.5 Abordarea generală pentru planificarea evaluării aferente perioadei 2021-2027

De-a lungul perioadelor de programare, fondurile au fost alocate și implementate în statele membre pe trei niveluri diferite ale politicilor publice:

- Nivel macro, care corespunde întregului teritoriu al țării, în baza strategiei naționale, e.g.: Acordul de Parteneriat;
- Nivel meso, care operaționalizează prioritățile în cadrul național strategic, d.e: Programe Operaționale care stabilesc obiective specifice și acțiuni corespondente;
- Nivel micro, care reprezintă proiectele ce contribuie la obiectivele programelor.

Ca abordare generală, analiza politicilor pe cele trei niveluri facilitează înțelegerea corelațiilor între obiectivele generale ale politicilor și programelor și respectiv proiectele finanțate. Prin urmare, evaluările ar trebui să acopere toate aceste niveluri, nivelul inferior contribuind la evaluarea nivelului superior.

Pentru perioada de programare 2021-2027 se menține abordarea generală a exercițiului de programare anterior, fiind definite două tipuri de planuri de evaluare: unul la nivelul Acordului de Parteneriat și altul la nivelul fiecărui Program Operațional. În timp ce Planul de Evaluare a Acordului de Parteneriat ar putea include aspecte legate de efectele la nivel macro și aspecte transversale, planurile de evaluare a programelor operaționale se concentrează în mod specific pe nivelul meso și micro al cadrului de analiză.

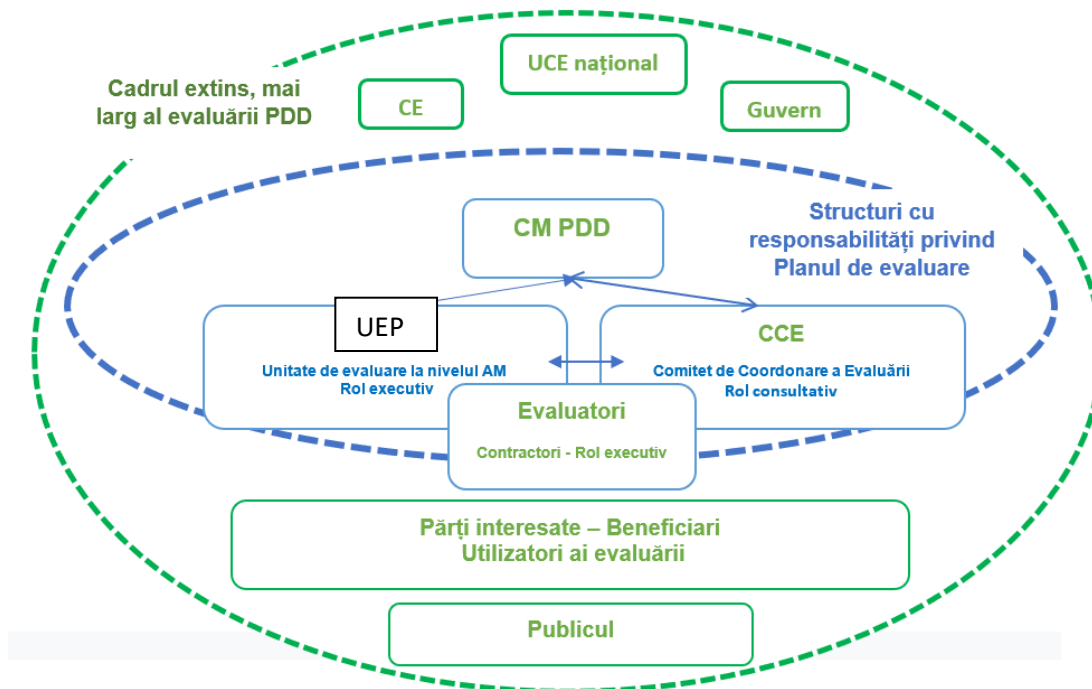
2 Aspecte generale privind cadrul de evaluare

2.1 Guvernanța evaluării la nivel național și de program operațional

Roluri și responsabilități

Guvernanța evaluării la nivelul PDD este centrată pe structurile programului și este integrată în sistemul de guvernanță național al fondurilor europene așa cum se vizualizează în figura de mai jos.

Figură 1. Arhitectura instituțională a guvernanței evaluării

Comitetul de Monitorizare (CM) PDD are rol decizional, aprobă Planul de evaluare și examinează progresul realizării evaluărilor, sinteza evaluărilor și acțiunile întreprinse urmare constatărilor evaluărilor. Acesta are rolul de coordonare strategică a programării și implementării programului. Componenta CM asigură participarea partenerilor la luarea deciziilor privind funcția de evaluare a programului.

Structura responsabilă cu evaluarea din cadrul AM PDD (sau UEP - unitate de evaluare a programului, pentru a evita confuzii cu structura organizatorică) – este o structură în cadrul AM PDD cu rol executiv asigurând direct sau prin externalizare (prin **evaluatori contractați**) elaborarea și implementarea planului de evaluare, inclusiv facilitarea și monitorizarea implementării recomandărilor formulate în evaluare.

CCE - Comitetul de Coordonare a Evaluării este o structură cu rol consultativ atât pentru asigurarea participării actorilor cheie, cât și pentru integrarea know-how-ului metodologic necesar unor evaluări utile, cu valoarea adăugată pentru program. Acesta este constituit din membrii care fac parte din managementul AM PDD (șef AM, directori și șefi Serviciu, în conformitate cu decizia Directorului General AMPDD) precum și alte structuri din cadrul MIPE care asigură complementaritatea acțiunilor finanțate prin PDD (ex: DGMMRR, DGDRTJ, DG ATPE, DGPCS) și stakeholderi esențiali cu rol în elaborarea de politici pentru zonele acoperite de PO (ex: Ministerul Energiei și Ministerul Mediului, Apelor și Padurilor). În funcție de tipul evaluării sau dacă este necesară expertiză specifică în anumite domenii, la sesiunile de lucru ale CCE vor fi invitați să participe, cu statut de observator, și alți reprezentanți din cadrul AM, sau din alte structuri externe, de exemplu din mediul academic, socio-economic etc.

Rolul membrilor CCE este de a asigura calitatea și transparența procesului de evaluare în etapele cheie ale activităților, prin sprijinirea derulării studiilor de evaluare prin analiza, dezbateră, formularea de observații și aprobarea conținutului Planului de Evaluare, a Caietelor de Sarcini, furnizarea de informații/sprijin pentru evaluatorii externi, avizarea Rapoartelor finale de evaluare și diseminarea rezultatelor. De asemenea, CCE sprijină procesul de utilizare a constatărilor și recomandărilor rapoartelor de evaluare. Un rol deosebit de important în cadrul guvernantei evaluării îi revine Comitetului de Monitorizare PDD în conformitatea cu prevederile Articolului 40 din RDC.

Structurile cu responsabilități în elaborarea și implementarea planului de evaluare interacționează cu actori din **cadrul extins al evaluării**. Planul de evaluare și funcțiunile structurilor de execuție sunt coerente cu rolurile acestor actori pentru a evita suprapuneri și pentru a asigura complementaritatea ce cresc eficacitatea evaluării programului.

Unitatea centrală de evaluare (UCE) pe lângă responsabilitatea elaborării și implementării planului de evaluare la nivelul AP asigură și facilitarea coordonării evaluărilor și dezvoltarea capacității de evaluare prin îndrumare metodologică, instruire, operaționalizarea Grupului National de lucru pentru evaluare. Interacțiunea structurii responsabile cu evaluarea din cadrul AM PDD cu UCE constă în schimb de informații, transfer și preluare de metodologii, practici, experiențe din domeniul evaluării, participarea la CCE și Grupul de lucru pentru evaluare.

CE și Guvernul României sunt pe de o parte beneficiari ai rezultatelor evaluării în calitate de finanțatori pe de altă parte îndeosebi pentru CE corelare cu procese de evaluare, abordări și metode de evaluare. Alte AM ale programelor finanțate din fonduri europene sunt actori cu care UCE se va corela pentru a asigura complementaritatea, preluarea și transferul de metode și practici.

O categorie importantă de părți interesate sunt **beneficiarii direcți ai programului** care pe de o parte participă și furnizează informații necesare evaluării și pe de altă parte sunt utilizatori ai evaluării, constatările și recomandările urmărind să îi sprijine pentru îmbunătățirea propriei participări la implementarea programului. Nu în ultimul rând **publicul reprezintă o parte interesată cheie** vizată direct pentru diseminarea rezultatelor evaluărilor.

2.2 Implicarea părților interesate în elaborarea și implementarea planului de evaluare

Conform art. 9 din Regulamentul privind Dispozițiile Comune 1060/2021, implicarea partenerilor relevanți la nivel național în elaborarea, implementarea și monitorizarea evaluărilor se află sub responsabilitatea Statelor Membre. Aceleași dispoziții prevăd faptul că partenerii trebuie să fie consultați cu privire la raportul ce înglobează concluziile obținute ca urmare a evaluărilor desfășurate în timpul perioadei de programare.

Partenerii relevanți au fost identificați în funcție de interesele specifice ale fiecărei categorii și de contribuția acestora la procesul de evaluare.

Pentru identificarea adecvată a acestora s-a pornit de la ideea că părțile interesate sunt utilizatorii rezultatelor evaluării și, în această calitate, au un interes sporit legat de rezultatele evaluării. În general, părțile interesate sunt implicate în derularea programului, sunt interesate de program și folosesc rezultatele evaluării sau beneficiază direct sau indirect de program.

Partenerii relevanți vor fi implicați în procesul de evaluare al programului în cadrul întâlnirilor organizate de Comitetul de Monitorizare. Aceștia vor examina progresul înregistrat în implementarea planului de evaluare, precum și a recomandărilor evaluărilor.

Comunicarea cu părțile interesate va fi abordată sistematic și adaptată intereselor și caracteristicilor acestora. Trei categorii de părți interesate sunt identificate din perspectiva comunicării și anume:

- **Stakeholderi foarte interesați** de procesul de evaluare, care au interes major în identificarea nevoilor de evaluare și au puterea de a lua decizii de aplicare a constatărilor și recomandărilor

evaluărilor. În acest grup sunt încadrați: factorii de conducere din AM PDD (șef AM, șef structură responsabilă cu evaluarea din cadrul AM PDD, directorii și șefii de serviciu, responsabili cu coordonarea și efectuarea evaluărilor și anume evaluatori, manageri specializați în evaluare, membrii Comitetului de Coordonare a evaluării și membrii Comitetului de monitorizare.

- **Beneficiarii evaluării**, interesați de procesul de evaluare ca finanțatori (Comisia Europeană), interesați din perspectiva de posibili beneficiari (instituții și autorități publice centrale, ADI prin OR finanțati prin POS M și POIM, ADI prin Consiliile Județene/Primăria Municipiului București/primăriile de sector, UAT-uri, IMM-uri, Operatori distribuție gaze, energie electrică, apă) și interesați de efectele implementării programului asupra societății sau mediului (ex: ONG-uri, mediul academic);
- **Entitățile interesate de rezultatele evaluării**, în special de rezultatele Programului, care formulează politicile publice (ministere) și partenerii sociali care utilizează rezultatele evaluării, sprijinind procesul informat de formulare a politicilor publice, inclusiv oficiali ai UE;
- **Publicul larg** interesat de procesul de bună guvernare.

Pentru a aborda nevoile de informare ale acestor grupuri țintă vor fi utilizate diferite canale de comunicare. În esență, în etapa de pregătire și lansare a evaluărilor, vor fi organizate reuniuni ale Comitetului de Coordonare a Evaluării, activități de promovare a licitației/achiziției, o reuniune de lansare a contractului, dacă este cazul, acțiuni în care vor fi implicate entitățile care realizează evaluarea. În cazul beneficiarilor evaluării, în etapa de pregătire și lansare a implementării evaluării, comunicarea cu aceștia va fi mediată prin organizarea unui eveniment de lansare a contractului de evaluare, dacă este cazul.

Metode de implicare a părților interesate în elaborarea Planului de Evaluare

- În **etapa de elaborare a Planului** de evaluare PDD 2021-2027, implicarea părților interesate s-a realizat prin consultări cu stakeholderii foarte interesați, în primul rând factorii de conducere din AM PDD în vederea definitivării principalelor elemente ale planului de evaluare și pentru colectarea sugestiilor de completare/ ajustare a Planului.
- În **etapa de elaborare de Termeni de referință** pentru fiecare evaluare vor fi implicați în primul rând stakeholderii foarte interesați de proces: membrii CCE (consultare, discuții privind definitivarea întrebărilor de evaluare, identificarea surselor de date necesare, etc.), dar și Beneficiarii evaluării, în funcție de tema de evaluare. Principalele elemente ale termenilor de referință (tipul evaluării, întrebările de evaluare, principalele metodologii și surse de date, etc.) vor fi prezentate și discutate cu membrii CM în cadrul procesului obligatoriu de consultare specificat în Articolul 40 din RDC.

În **etapa propriu-zisă de implementare** a evaluării, implicarea factorilor interesați se va face în funcție de fiecare evaluare, prin metode specifice fiecărui proces de evaluare.

2.3 Abordarea strategică a evaluării pe parcursul perioadei 2021-2027

2.3.1 Strategia PDD 2021-2027 privind evaluarea

Abordarea evaluării PDD 2021-2027 pleacă de la scopul funcției de evaluare și anume analizarea de o manieră sistematică a eficacității programelor de intervenție, pentru a sprijini îmbunătățirea programelor în toate aspectele importante ale acestora, inclusiv în ceea ce privește diagnosticarea problemelor pe care le abordează, conceptualizarea și designul acestora, implementarea și administrarea, precum și privind rezultatele și eficiența programelor.

Planul de Evaluare (PE) este documentul de planificare care stabilește evaluările și modul în care vor fi organizate pentru perioada de implementare a Programului Dezvoltare Durabilă 2021-2027.

Obiectivele planului de evaluare:

- **Facilitarea unui management informat** al Programului Dezvoltare Durabilă 2021-2027 și **consolidarea procesului decizional bazat pe dovezi** la nivelul PDD 2021-2027. Constatările și recomandările incluse în rapoartele de evaluare vor contribui la optimizarea strategiei programului și a sistemului de implementare a fondurilor. Activitățile desfășurate vor conduce la înțelegerea condițiilor în care intervențiile își ating obiectivele așteptate, care sunt schimbările pe care acestea le generează (așteptate și/sau neintenționate, pozitive sau negative), însă va evidenția și factorii și mecanismele care potențează sau afectează materializarea efectelor. Evaluarea va pune în evidență informații cu privire la nevoile actualizate ale grupurilor țintă, cele mai eficace tipuri de intervenții și mecanisme de implementare, precum și aspectele ce ar putea fi îmbunătățite pentru creșterea performanțelor la nivelul programului.
- **Consolidarea rapoartelor** ce vor fi transmise Comisiei Europene prin includerea rezultatelor evaluărilor și raportarea implementării recomandărilor evaluărilor. Rapoartele de evaluare vor prezenta informații cheie despre implementarea programului și a priorităților acestuia, prin referință la datele financiare, indicatorii programului și valorile țintă cuantificate, inclusiv schimbările înregistrate la valorile indicatorilor de rezultat, acolo unde este cazul.
- **Optimizarea calității evaluărilor**, prin:
 - Planificarea adecvată și colectarea sistematică a datelor și informațiilor necesare în procesul de evaluare;
 - Aplicarea metodelor de asigurare a calității la nivelul procesului de evaluare (inclusiv colectarea datelor) și a rapoartelor de evaluare specifice.
- **Susținerea consolidării culturii de evaluare** în cadrul sistemului fondurilor europene precum și **creșterea nivelului de informare** a Comisiei Europene (CE) și a publicului cu privire la efectele intervențiilor finanțate din PDD, prin:
 - Comunicarea/ publicarea rapoartelor de evaluare și a materialelor de informare cu privire la rezultatele evaluării;
 - Implicarea în evaluare, într-o manieră participativă, a tuturor părților interesate.
- **Asigurarea resurselor adecvate pentru finanțarea și gestionarea evaluărilor.** Planul de evaluare oferă o imagine clară asupra nevoilor de finanțare și a surselor necesare pentru a realiza evaluările propuse.

În ceea ce privește componentele programului pe care se va concentra evaluarea, trebuie menționat faptul că, pe baza prevederilor Regulamentului privind Dispozițiile Comune nr. 1060/2021, criteriile care vor sta la baza procesului de evaluare PDD 2021-2027 sunt următoarele:

- **Relevanța** analizează relația dintre nevoile și problemele potențialilor beneficiari și obiectivele intervenției și are în vedere elementele de design ale strategiilor și politicilor,
- **Coerența** examinează complementaritatea, sinergia și/ sau suprapunerile cu alte intervenții similare,
- **Eficacitatea** are în vedere măsura în care acțiunea finanțată din fonduri UE a reușit să atingă obiectivele stabilite sau a avansat în direcția atingerii acestora,
- **Eficiența** analizează relația dintre resursele utilizate pentru desfășurarea unei intervenții și rezultatele atinse de aceasta,
- **Valoarea adăugată UE** are în vedere evidențierea elementelor intervenției și a efectelor ce nu ar fi fost posibile în absența finanțării UE și măsura în care valorile UE se regăsesc în implementarea programului.
- **Nediscriminarea** se referă la identificarea modului prin care PDD 2021-2027, prin prioritățile sale a asigurat egalitatea de tratament, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități. Evaluarea nediscriminării implică analizarea politicilor și practicilor adoptate pentru a evita discriminarea directă sau indirectă, asigurând că toate grupurile și categoriile sociale sunt tratate în mod just și echitabil.

PDD 2021-2027 se concentrează asupra a patru priorități de investiții:

- Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară,
- Prioritatea 2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate,
- Prioritatea 3. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor,
- Prioritatea 4. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.

În acest context, evaluările vor trebui să furnizeze concluzii robuste și, dacă este cazul, recomandări, utile managementului programului, în legătură cu o serie de teme și întrebări de evaluare. Temele de evaluare sunt corelate cu obiectivele specifice ale PDD, după cum urmează:

Tema de evaluare	Obiectivele specifice ale PDD
Tema 1 – Contribuția PDD la dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară	• Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor • Promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor
Tema 2 – Contribuția PDD la protecția mediului, promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor	• Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare • Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice
Tema 3 – Contribuția PDD la promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	• Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră • Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta • Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene

Cele 3 teme de evaluare abordează cele două tipuri de evaluări prevăzute în RDC 1060/2021 și anume evaluarea intermediară și evaluarea de impact a intervențiilor.

Datorită specificului programului și a nevoilor de cunoaștere legate de temele identificate, întrebările de evaluare au o legătură directă cu strategiile naționale și ale UE, vizând în același timp aspecte ce țin de capacitatea administrativă și/ sau mecanisme specifice cum ar fi ITI. Întrebările esențiale de evaluare, precum și definirea potențialelor ipoteze, instrumentele de evaluare aplicabile și sursele de date corelate cu acestea, structurate pe teme de evaluare, se regăsesc în Anexa 1 – Matricea evaluărilor. Întrebările de evaluare vizează:

- Progresul atins în zonele, sectoarele și grupurile vizate în raport cu obiectivele PDD 2021-2027;
- Măsura în care progresul observat este atribuit programului;
- Efectele neintenționate, pozitive sau negative, observabile pe termen scurt, mediu sau lung;
- Eficacitatea și eficiența intervențiilor finanțate prin PDD 2021-2027; Mecanismele care au facilitat/ împiedicat efectele și caracteristicile cheie contextuale ale acestora;

Sunt respectate principiile orizontale în: etapa de pregătire a proiectelor - etapa de selecție a proiectelor - etapa de implementare? Sub ce aspect?

2.3.2 Elemente cheie ale evaluărilor și abordările metodologice ale acestora

Art. 44 privind evaluarea din Regulamentul cu privire la dispozițiile comune nr. 1060/2021 prevede o serie de termene pentru statele membre, după cum urmează: în cazul FEDR, FC, FSE+, trebuie efectuată o **evaluare de impact pentru fiecare program** operațional până la 30 iunie 2029, pentru a înțelege efectele intervențiilor finanțate și pentru a sprijini pregătirile pentru următoarea perioadă de programare.

De asemenea, potrivit art. 18 din același act normativ, Statul membru prezintă Comisiei, până la 31 martie 2025, o **evaluare pentru fiecare program cu privire la rezultatul evaluării intermediare**. Menționăm că această cerință nu este legată de funcția de evaluare ci este vorba de evaluarea performanței programului (în ambele situații folosindu-se același termen de evaluare). Cu toate acestea, evaluarea performanței poate fi o situație care poate genera nevoia de evaluare a programului pentru a sprijini analiza și concluziile privind performanța programului.

Având în vedere planificarea temporală a celor două tipuri de evaluări, dimensiunile care vor fi avute în vedere vor fi adaptate acestui aspect. Evaluările de implementare, fiind efectuate în timpul implementării și la timp pentru a folosi rezultatele acestora pentru revizuirea procedurilor operaționale sau pentru operarea de modificări la nivelul programului, vor permite analiza intervențiilor numai din perspectiva relevanței, coerenței, eficacității și eficienței.

În ceea ce privește evaluările de impact, acestea trebuie să fie efectuate când impactul este observabil, iar acest lucru se poate întâmpla la un interval de timp ulterior încheierii implementării, suficient pentru a se produce efecte pe termen lung și în mediul socio-economic mai larg decât cel al grupurilor țintă participante la program. Odată cu evaluarea impactului este oportună evaluarea eficacității, eficienței, relevanței și a valorii adăugate a UE.

În funcție de necesitate, vor putea fi derulate **evaluări ad-hoc**, al căror obiectiv și scop va fi determinat pe parcursul implementării planului de evaluare. Evaluările ad-hoc reprezintă o opțiune disponibilă pentru factorii de decizie și managementul Programului, pe toată durata perioadei de programare, de a colecta informații relevante și analize credibile cu privire la aspecte particulare legate de implementarea PDD care se pot reflecta sub forma unor nevoi noi de evaluare.

2.4 Implementarea și calitatea evaluării

Planul a fost elaborat pe baza unei metodologii stabilite pentru a asigura:

- o abordare riguroasă ce vizează toate aspectele cheie ale sistemului de evaluare;
- relevanța față de nevoile generale fondurilor europene și specifice programului;
- participarea factorilor interesați care stimulează proprietatea și participarea în implementare.

Implementarea planului de evaluare include numeroase activități și sarcini distribuite pe parcursul implementării PDD ce pot fi structurate în trei procese cheie, în responsabilitatea structurii responsabile cu evaluarea din cadrul AMPDD:

1. Elaborarea, actualizarea și monitorizarea planului de evaluare;
2. Achiziția și managementul contractelor de evaluare ale planului de evaluare incluzând:
 - a. pregătirea și desfășurarea procedurilor de achiziție a serviciilor;
 - b. monitorizarea implementării activităților contractului, sprijinirea colectării datelor;
 - c. organizarea reuniunilor CCE;
3. Gestionarea rezultatelor evaluării, diseminarea rezultatelor, pregătirea de documente de sinteză, pregătirea planurilor de implementare a recomandărilor evaluărilor și monitorizarea lor.

Asigurarea calității – proces orizontal conceput pe trei niveluri

Asigurarea calității evaluărilor incluse în Planul de evaluare este un proces orizontal conceput pe trei niveluri și reflectat în procedurile operaționale:

- Contractor furnizor de servicii de evaluare care va avea ca responsabilitate în caietul de sarcini asigurarea calității,
- Structura responsabilă cu evaluarea din cadrul AM PDD care va asigura calitatea în procesele de management a contractelor de evaluare, conform procedurilor AM;
- CCE care va furniza expertiză, opinii din perspectiva intereselor părților interesate într-un mediu constructiv validând, sau contribuind la ajustarea unor metode, livrabile, propuneri legate de planul de evaluare.

Corespunzător lecțiilor învățate din evaluările FESI 2014-2020, cerințele de asigurare a calității vor fi transpuse în caietele de sarcini acoperind cel puțin următoarele aspecte: rapoartele de evaluare vor fi concise, cu un număr limitat de pagini, ușor de citit și înțeles, cu utilizare adecvată a reprezentărilor grafice și un număr limitat de recomandări fezabile.

2.5 Diseminarea și utilizarea rezultatelor evaluării

Constatările și recomandările evaluării vor fi discutate în primul rând în Comitetul de Coordonare a Evaluării și ulterior vor fi prezentate în Comitetul de Monitorizare.

Pentru implementarea recomandărilor evaluării se va realiza un Plan de implementare, a cărui stadiu de realizare va fi prezentat în Comitetul de Monitorizare până la implementarea completă. Toate rezultatele evaluărilor se vor publica pe pagina web www.evaluare-structurale.ro.

Raportul de evaluare final este transmis în format electronic, împreună cu sumarul executiv către:

- a) Membrii CM PDD 2021-2027;
- b) CE, prin SFC2021;
- c) Structura de comunicare din cadrul MIPE în vederea publicării acestora pe site-urile MIPE (<https://mfe.gov.ro>; www.fonduri-ue.ro) conform cerințelor Articolului 44, alin. (7) din Regulamentul RDC

Anual, în cadrul Reuniunii de evaluare a performanței PDD, organizată între CE și AMPDD, se vor prezenta progresele înregistrate cu privire la efectuarea evaluărilor, la sinteza evaluărilor și orice acțiuni ulterioare constatrilor. AM PDD prezintă rezultatele evaluării în cadrul celei mai apropiate reuniuni a CM PDD 2021-2027 care se va organiza după aprobarea Raportului de evaluare.

Pentru urmărirea implementării recomandărilor formulate în cadrul rapoartelor de evaluare efectuate la nivelul programului operațional se elaborează o *Notă anuală privind calitatea* de către managerul de evaluare și care va cuprinde următoarele informații:

- Evaluările și activitățile de evaluare planificate, inclusiv instruirii;
- Utilizarea evaluărilor, stadiul implementării recomandărilor și comunicarea rezultatelor pe parcursul anului de referință;
- Evaluările și activitățile de evaluare implementate pe parcursul anului de referință;
- Decalaje în ceea ce privește evaluările și activitățile de evaluare planificate, provocările întâmpinate și soluțiile propuse și adoptate;
- Recomandările CM PDD din cadrul reuniunilor precedente și după caz, implementarea acestora;
- Evaluările și activitățile de evaluare planificate pentru anul următor;
- Riscuri și acțiuni de diminuare a efectelor acestora;

- Propuneri de modificare a planului de evaluare transmise în vederea aprobării către CM PDD, respectiv MIPE.

CM PDD examinează *Nota anuală privind evaluarea și aprobă eventualele propuneri de modificare a planului de evaluare*. În cazul aprobării modificărilor planurilor de evaluare, acestea se publică pe site-urile MIPE www.mfe.gov.ro, www.fonduri-ue.ro și se transmit CE prin sistemul electronic SFC2021.

Structurii responsabile cu evaluarea din cadrul AMPDD monitorizează implementarea recomandărilor evaluărilor și informează partenerii de guvernanță privind progresul în scopul facilitării și stimulării implementării sau în scop de învățare din experiență.

2.6 Acțiuni de consolidare a capacității instituționale de evaluare

Având în vedere că exercitarea funcției de evaluare necesită aptitudini și expertiză în evaluare, în contractarea și implementarea evaluărilor, dar și în capacitatea de a interpreta și de a sprijini implementarea în mod eficace a concluziilor și recomandărilor emise, sunt necesare măsuri de creștere a capacității de evaluare.

Planul de Evaluare PDD 2021-2027 include măsuri pentru întărirea capacității de evaluare a factorilor interesați printr-un proces de învățare integrat în activitățile Planului de Evaluare.

În acest sens, se are în vedere implementarea unui plan de formare care va cuprinde participarea la acțiunile organizate de către UCE, precum și la cursurile și seminariile care vor fi organizate de Comisia Europeană, pentru personalul care gestionează și contractează evaluările, i.e. experți de evaluare din cadrul AMPDD.

Creșterea și consolidarea capacității de evaluare va fi realizată, în principal, prin următoarele modalități:

- asigurarea formării personalului AM PDD pe teme privind evaluarea (de exemplu, participare la cursuri de formare, activități de coaching și alte activități de acest gen);
- participarea la evenimente relevante în domeniul evaluării interne și internaționale, cum ar fi, de exemplu conferințele internaționale în domeniul evaluării;
- asigurarea disponibilității procedurilor și resurselor necesare pentru funcționarea adecvată a întregului sistem de evaluare;
- Contractarea de experți externi, pentru sprijinirea structurii responsabile cu evaluarea din cadrul AM PDD în gestionarea activității de evaluare și în gestionarea studiilor de evaluare;
- sprijinirea structurii responsabile cu evaluarea din cadrul AM PDD în realizarea sintezei rezultatelor evaluării;
- monitorizarea sistematică a constatărilor evaluărilor și a recomandărilor și prezentarea lor membrilor CM

Activitățile privind întărirea capacității de evaluare vor fi finanțate din bugetul aferent evaluării de program prin achiziția unor servicii specifice și vor fi incluse în caietul de sarcini ca responsabilitate a contractorului.

2.7 Resurse disponibile pentru realizarea evaluării

Pentru realizarea evaluării PDD 2021-2027 a fost estimat ca fiind necesar un buget total de 968.070 Euro fără TVA (la un curs Euro/ Lei de 1 Euro = 5 Lei), aferent serviciilor de evaluare contractate, defalcat la nivel de evaluări după cum urmează:

- Evaluarea intermediară a intervențiilor din sfera Temei de evaluare 1 – 134.895 Euro fără TVA,
- Evaluarea intermediară a intervențiilor din sfera Temei de evaluare 2 - 134.895 Euro fără TVA,
- Evaluarea intermediară a intervențiilor din sfera Temei de evaluare 3 - 134.895 Euro fără TVA,
- Evaluarea finală (de impact) a intervențiilor din sfera Temei de evaluare 1 - 174.570 Euro fără TVA,
- Evaluarea finală (de impact) a intervențiilor din sfera Temei de evaluare 2 - 174.570 Euro fără TVA,

- Evaluarea finală (de impact) a intervențiilor din sfera Temei de evaluare 3 - 174.570 Euro fără TVA,
- Evaluare ad-hoc – 39.675 Euro fără TVA,

Suplimentar față de resursele aferente serviciilor contractate, pentru implementarea planului de evaluare este necesară asigurarea resurselor umane la nivelul structurii responsabile cu evaluarea din cadrul AM PDD de 3 posturi ENI (ENI - echivalent normă întreagă), pentru îndeplinirea responsabilităților funcției executive.

Metodologia utilizată pentru estimarea bugetului evaluărilor este prezentată în Anexa 4.

3 Planificarea evaluărilor

3.1 Listele de evaluări și calendarul aferent

Nr	Obiectivul evaluării	Conținutul și sfera de acoperire a evaluării			Perioada	Tipul evaluării	Costul planificat
		Priorități	Obiective specifice	Acțiuni			
1	Evaluare intermediară a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 1 – evaluarea va viza relevanța, coerența, eficiența, eficacitatea intervențiilor (fără aspectele care țin de impact) și nediscriminarea	Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară	- Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor - Promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor	- Investiții în sectorul apei și apei uzate, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu - Gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu	Până la 31 martie 2025	Evaluare bazată pe teorie	134.895 Euro fără TVA
2	Evaluare intermediară a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 2 - evaluarea va viza relevanța, coerența, eficiența, eficacitatea intervențiilor (fără aspectele care țin de impact) și nediscriminarea	- Prioritatea 2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate - Prioritatea 3. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor	- Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare - Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice	- Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu - Îmbunătățirea monitorizării calității aerului pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor rezultate din directive - Investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate - Managementul principalelor tipuri de risc identificate în PNMRD - Îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc	Până la 31 martie 2025	Evaluare bazată pe teorie	134.895 Euro fără TVA

Nr	Obiectivul evaluării	Conținutul și sfera de acoperire a evaluării			Perioada	Tipul evaluării	Costul planificat
		Priorități	Obiective specifice	Acțiuni			
3	Evaluare intermediară a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 3 - evaluarea va viza relevanța, coerența, eficiența, eficacitatea intervențiilor (fără aspectele care țin de impact) și nediscriminarea	Prioritatea 4. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta - Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene	- Îmbunătățirea eficienței energetice - Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de producere a energiei termice - Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de distribuție și transporta energiei termice - Promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă - Sisteme și rețele inteligente de energie - Conversia, modernizarea și extinderea rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon	Până la 31 martie 2025	Evaluare bazată pe teorie	134.895 Euro fără TVA
4	Evaluare finală (de impact) a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 1 – evaluarea va viza relevanța, eficiența, eficacitatea intervențiilor (inclusiv aspectele care țin de impact) și nediscriminarea	Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară	- Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor - Promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor	- Investiții în sectorul apei și apei uzate, pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu - Gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară, pentru a îndeplini	Până la 31 decembrie 2028	Evaluare bazată pe teorie	174.570 Euro fără TVA

Nr	Obiectivul evaluării	Conținutul și sfera de acoperire a evaluării			Perioada	Tipul evaluării	Costul planificat
		Priorități	Obiective specifice	Acțiuni			
				cerințele directivelor de mediu			
5	Evaluare finală (de impact) a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 2 – evaluarea va viza relevanța, eficiența, eficacitatea intervențiilor (inclusiv aspectele care țin de impact) și nediscriminarea	- Prioritatea 2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate - Prioritatea 3. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor	- Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare - Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice	- Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu - Îmbunătățirea monitorizării calității aerului pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor rezultate din directive - Investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate - Managementul principalelor tipuri de risc identificate în PNMRD - Îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc	Până la 31 decembrie 2028	Evaluare bazată pe teorie	174.570 Euro fără TVA
6	Evaluare finală (de impact) a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 3 – evaluarea va viza relevanța, eficiența, eficacitatea intervențiilor (inclusiv aspectele care țin de impact) și nediscriminarea	Prioritatea 4. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră	- Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta	- Îmbunătățirea eficienței energetice - Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de producere a energiei termice - Reducerea emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de distribuție și transporta energiei termice	Până la 31 decembrie 2028	Evaluare bazată pe teorie	174.570 Euro fără TVA

Nr	Obiectivul evaluării	Conținutul și sfera de acoperire a evaluării			Perioada	Tipul evaluării	Costul planificat
		Priorități	Obiective specifice	Acțiuni			
			Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene	- Promovarea utilizării surselor de energie regenerabilă - Sisteme și rețele inteligente de energie - Conversia, modernizarea și extinderea rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon			
7	Evaluare ad hoc – în funcție de nevoile apărute în perioada de implementare a programului	Se va determina în funcție de nevoi	Se va determina în funcție de nevoi	Se va determina în funcție de nevoi	Se va determina în funcție de nevoi	Se va determina în funcție de nevoi	39.675 Euro fără TVA

3.2 Fișele evaluărilor planificate

Tabel 1. Fișa evaluării intermediare a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 1

Nr. sau codul evaluării – Evaluare intermediară	
Prioritate și obiective specifice vizate de evaluare	Priorități - Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară Obiective specifice - Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor - Promovarea tranziției la o economie circulară și eficiență din punctul de vedere al utilizării resurselor
Tip de evaluare	Evaluare intermediară
Aspectele vizate și logica evaluării	Evaluarea va examina relevanța, coerența, eficiența, nediscriminarea și eficacitatea intervențiilor PDD 2021-2027 (fără aspectele care țin de impact) din sfera de acoperire a Temei 1
Când va fi implementată evaluarea	Până la finalul lunii iunie 2025
Principalele întrebări de evaluare	În ceea ce privește relevanța:

Nr. sau codul evaluării – Evaluare intermediară	
	- În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt relevante nevoilor de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară În ceea ce privește coerența: - În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt coerente cu alte intervenții finanțate având obiective similare (e.g. PNRR, PNDL etc)? În ceea ce privește eficacitatea: - În ce măsură și cum au fost îndeplinite obiectivele PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare? - Cum este abordat și respectat principiul DNSH? În ceea ce privește eficiența - În ce măsură mecanismele de implementare aferente Priorității 1 din PDD 2021-2027 funcționează eficient? - În ce măsură intervențiile finanțate în cadrul Priorității 1 din PDD au fost eficiente din punct de vedere al costurilor? În ceea ce privește nediscriminarea și accesibilitatea - Cum și în ce măsură se regăsesc cerințele privind principiile dezvoltării durabile, accesibilității pentru persoanele cu dizabilități, egalității de șanse și nediscriminării și cel al egalității de gen în proiectele contractate?
Abordare metodologică și metode posibile	Evaluare bazată pe teorie
Surse de date	- Date administrative ale Autorităților de Management/Organisme intermediare - Documente de programare, monitorizare și implementare - Date financiare privind intervențiile finanțate - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Răspunsuri colectate prin sondaj/ chestionar
Cum se va implementa evaluarea	Evaluarea se va implementa prin achiziționarea de servicii de evaluare, cu contribuții ale entităților sistemului de guvernare conform rolurilor definite.
Asigurarea calității	Prin abordarea pe trei niveluri, prin: - Sistemul de asigurare a calității a furnizorului de servicii; - Sistemul de asigurare a calității AM PDD (structura responsabilă cu evaluarea din cadrul AM PDD); - Contribuțiile Comitetului de Coordonare a Evaluării.
Costul planificat (Euro)	134.895 Euro fără TVA

Tabel 2. Fișa evaluării intermediare a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 2

Nr. sau codul evaluării – Evaluare intermediară	
Prioritate și obiective specifice vizate de evaluare	Priorități - Prioritatea 2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate - Prioritatea 3. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor

Nr. sau codul evaluării – Evaluare intermediară	
	Obiective specifice - Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare - Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice
Tip de evaluare	Evaluare intermediară
Aspectele vizate și logica evaluării	Evaluarea va examina relevanța, coerența, eficiența, nediscriminarea și eficacitatea intervențiilor PDD 2021-2027 (fără aspectele care țin de impact) din sfera de acoperire a Temei 2
Când va fi implementată evaluarea	Până la finalul lunii iunie 2025
Principalele întrebări de evaluare	În ceea ce privește relevanța: - În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt relevante pentru protecția mediului, promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor? În ceea ce privește coerența: - În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt coerente cu alte intervenții finanțate având obiective similare (e.g. PNRR, PNDL etc)? În ceea ce privește eficacitatea: - În ce măsură și cum au fost îndeplinite obiectivele PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare? - Cum este abordat și respectat principiul DNSH? În ceea ce privește eficiența - În ce măsură mecanismele de implementare aferente Priorităților 2 și 3 din PDD 2021-2027 funcționează eficient? - În ce măsură intervențiile finanțate în cadrul Priorităților 2 și 3 din PDD au fost eficiente din punct de vedere al costurilor? În ceea ce privește nediscriminarea și accesibilitatea - Cum și în ce măsură se regăsesc cerințele privind principiile dezvoltării durabile , accesibilității pentru persoanele cu dizabilitati, egalității de șanse și nediscriminării și cel al egalității de gen în proiectele contractate?
Abordare metodologică și metode posibile	Evaluare bazată pe teorie
Surse de date	- Date administrative ale Autorităților de Management/Organisme intermediare - Documente de programare, monitorizare și implementare - Date financiare privind intervențiile finanțate - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Răspunsuri colectate prin sondaj/ chestionar
Cum se va implementa evaluarea	Evaluarea se va implementa prin achiziționarea de servicii de evaluare, cu contribuții ale entităților sistemului de guvernanță conform rolurilor definite.
Asigurarea calității	Prin abordarea pe trei niveluri, prin:

Nr. sau codul evaluării – Evaluare intermediară	
	- Sistemul de asigurare a calității a furnizorului de servicii; - Sistemul de asigurare a calității AM PDD (structura responsabilă cu evaluarea din cadrul AM PDD); - Contribuțiile Comitetului de Coordonare a Evaluării.
Costul planificat (Euro)	134.895 Euro fără TVA

Tabel 3. Fișa evaluării intermediare a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 3

Nr. sau codul evaluării – Evaluare intermediară	
Prioritate și obiective specifice vizate de evaluare	Priorități - Prioritatea 4. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră Obiective specifice - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta - Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene
Tip de evaluare	Evaluare intermediară
Aspectele vizate și logica evaluării	Evaluarea va examina relevanța, coerența, eficiența, nediscriminarea și eficacitatea intervențiilor PDD 2021-2027 (fără aspectele care țin de impact) din sfera de acoperire a Temei 3
Când va fi implementată evaluarea	Până la finalul lunii iunie 2025
Principalele întrebări de evaluare	În ceea ce privește relevanța: - În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt relevante pentru îmbunătățirea eficienței energetice, reducerea emisiilor de GES, creșterea capacității de utilizare a surselor de energie regenerabilă și dezvoltarea unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente? În ceea ce privește coerența: - În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt coerente cu alte intervenții finanțate având obiective similare (e.g. PNRR, PNDL etc)? În ceea ce privește eficacitatea: - În ce măsură și cum au fost îndeplinite obiectivele PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare? - Cum este abordat și respectat principiul DNSH? În ceea ce privește eficiența - În ce măsură mecanismele de implementare aferente Priorității 4 din PDD 2021-2027 funcționează eficient? - În ce măsură intervențiile finanțate în cadrul Priorităților 2 și 3 din PDD au fost eficiente din punct de vedere al costurilor? În ceea ce privește nediscriminarea și accesibilitatea

Nr. sau codul evaluării – Evaluare intermediară	
	Cum și în ce măsură se regăsesc cerințele privind principiile dezvoltării durabile, accesibilității pentru persoanele cu dizabilități, egalității de șanse și nediscriminării și cel al egalității de gen în proiectele contractate?
Abordare metodologică și metode posibile	Evaluare bazată pe teorie
Surse de date	- Date administrative ale Autorităților de Management/Organisme intermediare - Documente de programare, monitorizare și implementare - Date financiare privind intervențiile finanțate - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Răspunsuri colectate prin sondaj/ chestionar
Cum se va implementa evaluarea	Evaluarea se va implementa prin achiziționarea de servicii de evaluare, cu contribuții ale entităților sistemului de guvernanță conform rolurilor definite.
Asigurarea calității	Prin abordarea pe trei niveluri, prin: - Sistemul de asigurare a calității a furnizorului de servicii; - Sistemul de asigurare a calității AM PDD (structura responsabilă cu evaluarea din cadrul AM PDD); - Contribuțiile Comitetului de Coordonare a Evaluării.
Costul planificat (Euro)	134.895 Euro fără TVA

Tabel 4. Fișa evaluării de impact al intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 1

Nr. sau codul evaluării – Evaluare de impact	
Prioritate și obiective specifice vizate de evaluare	Priorități - Prioritatea 1. Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară Obiective specifice - Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor - Promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor
Tip de evaluare	Evaluare de impact
Aspectele vizate și logica evaluării	Evaluarea va examina relevanța, eficiența, nediscriminarea și eficacitatea intervențiilor PDD 2021-2027 (inclusiv aspectele care țin de impact) din sfera de acoperire a Temei 1
Când va fi implementată evaluarea	Până la finalul lunii decembrie 2028
Principalele întrebări de evaluare	În ceea ce privește relevanța: - În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt revelante pentru dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară? În ceea ce privește eficacitatea: - În ce măsură și cum au fost îndeplinite obiectivele PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare? - Cum este abordat și respectat principiul DNSH?

Nr. sau codul evaluării – Evaluare de impact	
	- Care este impactul intervențiilor finanțate prin PDD din sfera temei de evaluare și cum s-a produs? În ceea ce privește eficiența - În ce măsură mecanismele de implementare aferente Priorității 1 din PDD 2021-2027 funcționează eficient? - În ce măsură intervențiile finanțate în cadrul Priorității 1 din PDD au fost eficiente din punct de vedere al costurilor? În ceea ce privește nediscriminarea și accesibilitatea - Cum și în ce măsură se regăsesc cerințele privind principiile dezvoltării durabile,, accesibilității pentru persoanele cu dizabilitati, egalității de șanse și nediscriminării și cel al egalității de gen în proiectele contractate?
Abordare metodologică și metode posibile	Evaluare bazată pe teorie
Surse de date	- Date administrative ale Autorităților de Management/Organisme intermediare - Documente de programare, monitorizare și implementare - Date financiare privind intervențiile finanțate - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Răspunsuri colectate prin sondaj/ chestionar
Cum se va implementa evaluarea	Evaluarea se va implementa prin achiziționarea de servicii de evaluare, cu contribuții ale entităților sistemului de guvernanță conform rolurilor definite.
Asigurarea calității	Prin abordarea pe trei niveluri, prin: - Sistemul de asigurare a calității a furnizorului de servicii; - Sistemul de asigurare a calității AM PDD (structura responsabilă cu evaluarea din cadrul AM PDD); - Contribuțiile Comitetului de Coordonare a Evaluării.
Costul planificat (Euro)	174.570 Euro fără TVA

Tabel 5. Fișa evaluării de impact al intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 2

Nr. sau codul evaluării – Evaluare de impact	
Prioritate și obiective specifice vizate de evaluare	Priorități - Prioritatea 2. Protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate - Prioritatea 3. Promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor Obiective specifice - Intensificarea acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare - Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice
Tip de evaluare	Evaluare de impact
Aspectele vizate și logica evaluării	Evaluarea va examina relevanța, eficiența, nediscriminarea și eficacitatea intervențiilor PDD 2021-2027 (inclusiv aspectele care țin de impact) din sfera de acoperire a Temei 2

Nr. sau codul evaluării – Evaluare de impact	
Când va fi implementată evaluarea	Până la finalul lunii decembrie 2028
Principalele întrebări de evaluare	În ceea ce privește relevanța: - În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt relevante pentru protecția mediului, promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor? În ceea ce privește eficacitatea: - În ce măsură și cum au fost îndeplinite obiectivele PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare? - Cum este abordat și respectat principiul DNSH? - Care este impactul intervențiilor finanțate prin PDD din sfera temei de evaluare și cum s-a produs? În ceea ce privește eficiența - În ce măsură mecanismele de implementare aferente Priorităților 2 și 3 din PDD 2021-2027 funcționează eficient? - În ce măsură intervențiile finanțate în cadrul Priorităților 2 și 3 din PDD au fost eficiente din punct de vedere al costurilor? În ceea ce privește nediscriminarea și accesibilitatea - Cum și în ce măsură se regăsesc cerințele privind principiile dezvoltării durabile, accesibilității pentru persoanele cu dizabilități egalității de șanse și nediscriminării și cel al egalității de gen în proiectele contractate?
Abordare metodologică și metode posibile	Evaluare bazată pe teorie
Surse de date	- Date administrative ale Autorităților de Management/Organisme intermediare - Documente de programare, monitorizare și implementare - Date financiare privind intervențiile finanțate - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Răspunsuri colectate prin sondaj/ chestionar
Cum se va implementa evaluarea	Evaluarea se va implementa prin achiziționarea de servicii de evaluare, cu contribuții ale entităților sistemului de guvernanță conform rolurilor definite.
Asigurarea calității	Prin abordarea pe trei niveluri, prin: - Sistemul de asigurare a calității a furnizorului de servicii; - Sistemul de asigurare a calității AM PDD (structura responsabilă cu evaluarea din cadrul AM PDD); - Contribuțiile Comitetului de Coordonare a Evaluării.
Costul planificat (Euro)	174.570 Euro fără TVA

Tabel 6. Fișa evaluării intermediare a intervențiilor din sfera de acoperire a Temei 3

Nr. sau codul evaluării – Evaluare de impact	
Prioritate și obiective specifice vizate de evaluare	Priorități - Prioritatea 4. Promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră Obiective specifice - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta - Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene
Tip de evaluare	Evaluare de impact
Aspectele vizate și logica evaluării	Evaluarea va examina relevanța, eficiența, nediscriminarea și eficacitatea intervențiilor PDD 2021-2027 (inclusiv aspectele care țin de impact) din sfera de acoperire a Temei 3
Când va fi implementată evaluarea	Până la finalul lunii decembrie 2028
Principalele întrebări de evaluare	În ceea ce privește relevanța: - În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt relevante pentru îmbunătățirea eficienței energetice, reducerea emisiilor de GES, creșterea capacității de utilizare a surselor de energie regenerabilă și dezvoltarea unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente? În ceea ce privește eficacitatea: - În ce măsură și cum au fost îndeplinite obiectivele PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare? - Care este impactul intervențiilor finanțate prin PDD din sfera temei de evaluare și cum s-a produs? În ceea ce privește eficiența - În ce măsură mecanismele de implementare aferente Priorității 4 din PDD 2021-2027 funcționează eficient? - Cum este abordat și respectat principiul DNSH? - În ce măsură intervențiile finanțate în cadrul Priorităților 2 și 3 din PDD au fost eficiente din punct de vedere al costurilor? În ceea ce privește nediscriminarea și accesibilitatea - Cum și în ce măsură se regăsesc cerințele privind principiile dezvoltării durabile, accesibilității pentru persoanele cu dizabilități egalității de șanse și nediscriminării și cel al egalității de gen în proiectele contractate?
Abordare metodologică și metode posibile	Evaluare bazată pe teorie
Surse de date	- Date administrative ale Autorităților de Management/Organisme intermediare - Documente de programare, monitorizare și implementare - Date financiare privind intervențiile finanțate - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Răspunsuri colectate prin sondaj/ chestionar

Nr. sau codul evaluării – Evaluare de impact	
Cum se va implementa evaluarea	Evaluarea se va implementa prin achiziționarea de servicii de evaluare, cu contribuții ale entităților sistemului de guvernare conform rolurilor definite.
Asigurarea calității	Prin abordarea pe trei niveluri, prin: • Sistemul de asigurare a calității a furnizorului de servicii; • Sistemul de asigurare a calității AM PDD (structura responsabilă cu evaluarea din cadrul AM PDD); • Contribuțiile Comitetului de Coordonare a Evaluării.
Costul planificat (Euro)	174.570 Euro fără TVA

Metodologia propusă pentru estimarea bugetului evaluărilor este prezentată în Anexa 4.

Anexa 1. Matricea evaluărilor

Anexa 1.1 Matricea evaluării aferente Temei de Evaluare 1 - Contribuția PDD la dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
Relevanță						
ÎE1. În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt relevante nevoilor de dezvoltare a infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară?	Prin această întrebare de evaluare se urmărește identificarea măsurii în care proiectele finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt: - Relevante în contextul nevoilor și problemelor, așa cum au fost acestea identificate în urma lecțiilor învățate din perioadele anterioare de programare - Relevante pentru dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată - Relevante pentru tranziția la o economie circulară	- Obiectivele programului, și proiectelor sunt coerente cu problemele identificate, astfel încât rezultatele intervenției răspund nevoilor și problemelor beneficiarilor. - Complementaritatea intervențiilor PDD din sfera temei de evaluare este adecvată, evitând suprapuneri și asigurând contribuții către obiective comune.	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante - Analiza datelor primare și secundare - Interviu - Sondaj / Chestionar în rândul beneficiarilor - Studiu de caz - Focus grup - Analiza SWOT - Analiza PESTLE	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - expertiză sectorială (apă și apă uzată, managementul deșeurilor);	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Sondaj / Chestionar	- Date cantitative privind intervențiile - Date calitative privind fundamentarea intervențiilor finanțate prin PDD 2021-2027 - Percepții/ Opinii privind efectele intervențiilor și sustenabilitatea lor
Coerență						
ÎE 2. În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt coerente cu alte intervenții finanțate având obiective similare (e.g. PNRR, PNDL etc)?	Întrebarea de evaluare investighează măsura în care există suprapuneri, sinergii și/ sau complementarități între intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare și alte intervenții similare.	Este posibilă existența de suprapuneri, sinergii și /sau complementarități între intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare și alte programe care permit intervenții similare.	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante - Analiza datelor primare și secundare - Interviuri - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare - Studiu de caz	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - expertiză sectorială (apă și apă uzată, managementul deșeurilor)	- Date administrative ale e Autorităților de Management / Organisme intermediare - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro)	Informații privind obiectivele, activitățile și rezultatele urmărite în cadrul intervențiilor similare finanțate prin alte programe cu finanțare europeană/ națională
Eficacitate						
ÎE 3. În ce măsură și cum au fost îndeplinite obiectivele PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare?	Întrebarea se referă la efectele intervențiilor aferente Priorității 1 din program și acoperă următoarele obiectivele specifice PDD: - Promovarea accesului la apă și o gospodărire sustenabilă a apelor - Promovarea tranziției la o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor Răspunsul la întrebarea de evaluare va acoperi: - efectele intervențiilor, raportate la țintele planificate,	- Intervențiile PDD au contribuit la dezvoltarea sistemelor de apă și apă uzată care contribuie la conformarea cu DAP și DEAUU - Intervențiile PDD au contribuit la modernizarea rețelei naționale de monitorizare a calității apei - Intervențiile PDD au contribuit la pregătirea proiectelor de investiții de apă și apă uzată - Intervențiile PDD au contribuit la consolidarea capacității actorilor și a politicii de regionalizare în sectorul de apă și apă uzată	- Cercetare documentară - Interviu - Sondaj / Chestionar în rândul beneficiarilor - Analize cantitative bazate pe indicatori - Studiu de caz - Focus grup - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - analize cantitative metode statistice; - expertiză sectorială (apă și apă uzată, managementul deșeurilor)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Sondaj / Chestionar	- Informații privind logica intervenției Programului - Date privind progresul fizic și financiar al proiectelor finanțate în cadrul Priorității 1 (beneficiari, proiecte contractate, sume utilizate, etc) - date privind indicatorii la nivel de program/ proiect, rezultate, livrabile);

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode si instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
	efecte neintenționate, indirecte sau propagate. Evaluarea va furniza și răspunsuri privind modul cum se produc efectele, care sunt cele mai eficiente abordări și metode și care este valoarea adăugată a UE dată de intervențiile finanțate prin PDD (elementele inovative față de intervențiile anterioare sau față de alte politici și programe naționale care produc efecte asupra eficacității și impactului programelor sprijinite).	- Intervențiile PDD au contribuit la îmbunătățirea modului de gestionare a deșeurilor municipale în vederea asigurării tranziției spre economia circulară - Intervențiile PDD au contribuit la închiderea și reabilitarea depozitelor de deșeuri municipale neconforme - Intervențiile PDD au contribuit la creșterea nivelului de conștientizare privind prevenirea generării de deșeuri (inclusiv prin reutilizare), colectarea separată și reutilizarea - Intervențiile PDD au contribuit la consolidarea capacității instituționale a MMAP (inclusiv în parteneriat cu alți actori din sector) pentru continuarea implementării măsurilor de guvernanță prevăzute în PNGD și a ANRSC pentru dezvoltarea capacității de reglementare a politicii tarifare la nivel național - Intervențiile PDD au contribuit la pregătirea portofoliului de proiecte aferent perioadei 2021-2027 și post 2027				
ÎE4. Cum este abordat și respectat principiul DNSH?	Evaluarea va furniza răspunsuri privind modul cum este abordat și respectat principiul DNSH.	Intervențiile PDD sunt sustenabile din punct de vedere a mediului.	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante - Interviuri - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare - Studiu de caz - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - expertiză sectorială (apă și apă uzată, managementul deșeurilor) - expertiză dezvoltare durabilă	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor - Studii de caz (nivel micro)	Informații privind obiectivele, activitățile și rezultatele urmărite în cadrul intervențiilor finanțate prin PDD

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
ÎE 5. Care este impactul intervențiilor finanțate prin PDD din sfera temei de evaluare și cum s-a produs?	Întrebarea de evaluare urmărește să estimeze efectele pe termen mediu și lung a intervențiilor PDD aferente Priorității 1 din program în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor și creșterea stării de sănătate și igienă a populației. Răspunsul la întrebarea de evaluare va furniza o opinie fundamentată și privind modul în care se produce impactul, factorii interni și externi care favorizează sau limitează impactul.	- PDD a contribuit la asigurarea accesului populației la serviciile de utilități de bază, respectiv apă potabilă și canalizare - PDD a contribuit la gestionarea eficientă a deșeurilor în vederea accelerării tranziției spre economia circulară - PDD a contribuit la conformarea României cu directivele europene de mediu	- Cercetare documentară - Reconstrucția teoriei schimbării - Analiza cantitativă și calitativă pe baza indicatorilor instituționali - Analiza calitativă a contribuției - Focus grup - Interviu - Chestionar în rândul beneficiarilor - Studiu de caz - Analiza datelor primare și secundare - Analiza cost -beneficiu ex-post/contrafactuala	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - analize cantitative metode statistice; - expertiză sectorială (apă și apă uzată, managementul deșeurilor)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro)	- Informații privind logica intervenției Programului - Date privind efectele intervențiilor finanțate prin PDD 2021-2027
Eficiență						
ÎE 6. În ce măsură mecanismele de implementare aferente Priorității 1 din PDD 2021-2027 funcționează eficient?	Întrebarea de evaluare vizează - identificarea proceselor eficiente care funcționează cu o bună utilizarea a resurselor interne și fără blocaje - identificarea potențialului de îmbunătățire a eficienței mecanismului de implementare	Mecanismele de implementare ale PDD 2021 – 2027 și procesele aferente funcționează fără blocaje și cu utilizarea eficientă a resurselor interne.	- Cercetare documentară - Analiza proceselor - Focus grup - Interviu - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare - Chestionar în rândul beneficiarilor - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - capacitate administrativă; - sisteme de management și control al fondurilor - expertiză sectorială (apă și apă uzată, managementul deșeurilor)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor	- Informații privind procesul de implementare și monitorizare a PDD - Informații privind resursele interne
ÎE 7. În ce măsură intervențiile finanțate în cadrul Priorității 1 din PDD au fost eficiente din punct de vedere al costurilor?	Întrebarea se referă la relația dintre costurile activităților și rezultatele obținute.	Rezultatele obținute nu ar fi putut fi obținute cu costuri mai scăzute.	- Cercetare documentară - Benchmarking - Interviu - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - capacitate administrativă; - sisteme de management și control al fondurilor. - expertiză sectorială (apă și apă uzată, managementul deșeurilor)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor	- Date privind progresul fizic și financiar al proiectelor finanțate - Date costul activităților și sub-activităților
Nediscriminare						
ÎE8. Cum și în ce măsură se regăsesc cerințele privind principiile dezvoltării durabile, accesibilității pentru persoanele cu dizabilități egalității de șanse și nediscriminării și cel al egalității de gen în proiectele contractate?	Evaluarea va furniza răspunsuri privind modul cum sunt aplicate principiile orizontale privind caracterul incluziv, egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități	În cadrul intervențiilor PDD sunt aplicate principiile orizontale privind caracterul incluziv, egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante - Interviuri - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - expertiză sectorială (apă și apă uzată, managementul deșeurilor)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor - Studii de caz (nivel micro)	Informații privind obiectivele, activitățile și rezultatele urmărite în cadrul intervențiilor finanțate prin PDD

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
			• Studiu de caz • Analiza datelor primare și secundare	• expertiză implementare/monitorizare principii orizontale		

Anexa 1.2 Matricea evaluării aferente Temei de Evaluare 2 - Contribuția PDD la protecția mediului, promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
Relevanță						
ÎE 1. În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt relevante nevoilor de protecție a mediului, promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor?	Prin această întrebare de evaluare se urmărește identificarea măsurii în care proiectele din sfera temei de evaluare finanțate prin PDD 2021-2027 sunt: • Relevante în contextul nevoilor și problemelor, așa cum au fost acestea identificate în urma lecțiilor învățate din perioadele anterioare de programare • Relevante pentru protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remedierea siturilor contaminate • Relevante pentru adaptarea la schimbările climatice și managementul riscurilor	• Obiectivele programului, și proiectelor sunt coerente cu problemele identificate, astfel încât rezultatele intervenției răspund nevoilor și problemelor beneficiarilor. • Complementaritatea intervențiilor PDD din sfera temei de evaluare este adecvată, evitând suprapuneri și asigurând contribuții către obiective comune.	• Cercetare documentară • Analiza părților interesate relevante • Interviu • Sondaj / Chestionar în rândul beneficiarilor • Studiu de caz • Focus grup • Analiza SWOT • Analiza PESTLE • Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: • evaluare programe; • expertiză sectorială (mediu, biodiversitate, situri contaminate, schimbări climatice, managementul riscurilor)	• Date administrative ale Autorității de Management • Documente de programare, monitorizare și implementare • Minute ale interviurilor și focus grupurilor • Studii de caz (nivel micro) • Sondaj / Chestionar	• Date cantitative privind intervențiile • Date calitative privind fundamentarea intervențiilor finanțate prin PDD 2021-2027 • Percepții/ Opinii privind efectele intervențiilor și sustenabilitatea lor
Coerență						
ÎE 2. În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 sunt coerente cu alte intervenții finanțate având obiective similare (e.g. PNRR, PNDL etc)?	Întrebarea de evaluare investighează măsura în care există suprapuneri, sinergii și/ sau complementarități între intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare și alte intervenții similare.	• Este posibilă existența de suprapuneri, sinergii și /sau complementarități între intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare și alte programe care permit intervenții similare.	• Cercetare documentară • Analiza părților interesate relevante • Interviuri • Documente de programare • Rapoarte de monitorizare • Studiu de caz • Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: • evaluare programe; • expertiză sectorială (mediu, biodiversitate, situri contaminate, schimbări climatice, managementul riscurilor)	• Autorități de Management / Organisme intermediare • Documente de programare, monitorizare și implementare • Minute ale interviurilor și focus grupurilor • Studii de caz (nivel micro)	• Informații privind obiectivele, activitățile și rezultatele urmărite în cadrul intervențiilor similare finanțate prin alte programe cu finanțare europeană/ națională
Eficacitate						
ÎE 3. În ce măsură și cum au fost îndeplinite obiectivele PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare?	Întrebarea se referă la efectele intervențiilor aferente Priorității 2 și Priorității 3 din program și acoperă	• Intervențiile PDD au contribuit la elaborarea și implementarea PM a siturilor Natura 2000	• Cercetare documentară • Interviu • Sondaj / Chestionar în rândul beneficiarilor	Domenii de expertiză: • evaluare programe;	• Date administrative ale Autorității de Management • Documente de programare, monitorizare și implementare	• Informații privind logica intervenției Programului • Date privind progresul fizic și financiar al proiectelor finanțate

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
	următoarele obiectivele specifice PDD: - Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare - Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice Răspunsul la întrebarea de evaluare va acoperi: - efectele intervențiilor, raportate la țintele planificate, - efecte neintenționate, indirecte sau propagate. Evaluarea va furniza și răspunsuri privind modul cum se produc efectele, care sunt cele mai eficiente abordări și metode și care este valoarea adăugată a UE dată de intervențiile finanțate prin PDD (elementele inovative față de intervențiile anterioare sau față de alte politici și programe naționale care produc efecte asupra eficacității și impactului programelor sprijinite).	- Intervențiile PDD au contribuit la elaborarea PA pentru specii - Intervențiile PDD au contribuit la îmbunătățirea ecosistemelor degradate - Intervențiile PDD au contribuit la asigurarea conectivității ecologice - Intervențiile PDD au contribuit la îmbunătățirea nivelului de cunoaștere a biodiversității și a ecosistemelor - Intervențiile PDD au contribuit la dezvoltarea capacității administrative, în particular pentru îmbunătățirea colectării, procesării și raportării datelor - Intervențiile PDD au contribuit la dotarea RNMCA cu echipamente noi, prin înlocuirea sau modernizarea echipamentelor existente de măsurare a poluanților uzate din punct de vedere moral și tehnic - Intervențiile PDD au contribuit la identificarea, investigarea preliminară și investigarea detaliată a siturilor contaminate - Intervențiile PDD au contribuit la managementul riscurilor generate de inundații, eroziune costieră și secetă - Intervențiile PDD au contribuit la prevenirea, pregătirea și gestionarea situațiilor de urgență generate de riscurile naturale accentuate de schimbările climatice	- Analize cantitative bazate pe indicatori - Studiu de caz - Focus grup - Analiza datelor primare și secundare	- analize cantitative metode statistice; - expertiză sectorială (mediu, biodiversitate, situri contaminate, schimbări climatice, managementul riscurilor)	- Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Sondaj / Chestionar	în cadrul Priorităților 2 și 3 (beneficiari, proiecte contractate, sume utilizate, etc) Date privind indicatorii la nivel de program/ proiect, rezultate, livrabile;
ÎE4. Cum este abordat și respectat principiul DNSH?	Evaluarea va furniza răspunsuri privind modul cum este abordat și respectat principiul DNSH.	Intervențiile PDD sunt sustenabile din punct de vedere a mediului.	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante - Interviuri - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare - Studiu de caz	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - expertiză sectorială (mediu, biodiversitate, situri contaminate, schimbări climatice, managementul riscurilor)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor - Studii de caz (nivel micro)	Informații privind obiectivele, activitățile și rezultatele urmărite în cadrul intervențiilor finanțate prin PDD

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
ÎE 5. Care este impactul intervențiilor finanțate prin PDD din sfera temei de evaluare și cum s-a produs?	Întrebarea de evaluare urmărește să estimeze efectele pe termen mediu și lung a intervențiilor PDD din sfera temei de evaluare în ceea ce privește conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remedierea siturilor contaminate, precum și în ceea ce privește reducerea impactului riscurilor naturale accentuate de schimbările climatice asupra populației, proprietății și mediului. Răspunsul la întrebarea de evaluare va furniza o opinie fundamentată și privind modul în care se produce impactul, factorii interni și externi care favorizează sau limitează impactul.	- PDD a contribuit la conservarea biodiversității - PDD a contribuit la asigurarea calității aerului - PDD a contribuit la remedierea siturilor contaminate - PDD a contribuit la reducerea impactului riscurilor naturale accentuate de schimbările climatice asupra populației, proprietății și mediului	- Analiza datelor primare și secundare - Cercetare documentară - Reconstrucția teoriei schimbării - Analiza cantitativă și calitativă pe baza indicatorilor instituționali - Analiza calitativă a contribuției - Focus grup - Interviu - Chestionar în rândul beneficiarilor - Studiu de caz - Analiza datelor primare și secundare - Analiza cost -beneficiu ex-post/contrafactuala	- expertiză dezvoltare durabilă Domenii de expertiză: - evaluare programe; - analize cantitative metode statistice; - expertiză sectorială (mediu, biodiversitate, situri contaminate, schimbări climatice, managementul riscurilor)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro)	- Informații privind logica intervenției Programului - Date privind efectele intervențiilor finanțate prin PDD 2021-2027
Eficiență						
ÎE 6. În ce măsură mecanismele de implementare aferente Priorității 2 și Priorității 3 din PDD 2021-2027 funcționează eficient?	Întrebarea de evaluare vizează - identificarea proceselor eficiente care funcționează cu o bună utilizarea a resurselor interne și fără blocaje - identificarea potențialului de îmbunătățire a eficienței mecanismului de implementare	Mecanismele de implementare ale Priorității 2 și Priorității 3 din PDD 2021 – 2027 și procesele aferente funcționează fără blocaje și cu utilizarea eficientă a resurselor interne.	- Cercetare documentară - Analiza proceselor - Focus grup - Interviu - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare - Chestionar în rândul beneficiarilor - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - capacitate administrativă; - sisteme de management și control al fondurilor - expertiză sectorială (mediu, biodiversitate, situri contaminate, schimbări climatice, managementul riscurilor)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor	- Informații privind procesul de implementare și monitorizare a PDD - Informații privind resursele interne
ÎE 7. În ce măsură intervențiile finanțate din sfera temei de evaluare au fost eficiente din punct de vedere al costurilor?	Întrebarea se referă la relația dintre costurile activităților și rezultatele obținute.	Rezultatele obținute nu ar fi putut fi obținute cu costuri mai scăzute.	- Cercetare documentară - Benchmarking - Interviu - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - capacitate administrativă; - sisteme de management și control al fondurilor. - expertiză sectorială (mediu, biodiversitate, situri contaminate, schimbări climatice, managementul riscurilor)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor	- Date privind progresul fizic și financiar al proiectelor finanțate - Date costul activităților și sub-activităților
Nediscriinare						
ÎE8. Cum și în ce măsură se regăsesc cerințele privind principiile dezvoltării durabile, accesibilității pentru persoanele	Evaluarea va furniza răspunsuri privind modul cum sunt aplicate principiile orizontale privind caracterul incluziv, egalitatea de	În cadrul intervențiilor PDD sunt aplicate principiile orizontale privind caracterul incluziv, egalitatea de șanse,	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante	Domenii de expertiză: evaluare programe;	Date administrative ale Autorității de Management	Informații privind obiectivele, activitățile și rezultatele urmărite

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
cu dizabilități egalității de șanse și nediscriminării și cel al egalității de gen în proiectele contractate?	șanse, nediscriminare și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități.	nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități	- Interviuri - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare - Studiu de caz - Analiza datelor primare și secundare	- expertiză sectorială (mediu, biodiversitate, situri contaminate, schimbări climatice, managementul riscurilor) - expertiză implementare/monitorizare principii orizontale	- Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor - Studii de caz (nivel micro)	în cadrul intervențiilor finanțate prin PDD

Anexa 1.3 Matricea evaluării aferente Temei de Evaluare 3 - Contribuția PDD la promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
Relevanță						
ÎE1. În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt relevante nevoilor de îmbunătățire a eficienței energetice, reducerea emisiilor de GES, creșterea capacității de utilizare a surselor de energie regenerabilă și dezvoltarea unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente?	Prin această întrebare de evaluare se urmărește identificarea măsurii în care proiectele finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt: - Relevante în contextul nevoilor și problemelor, așa cum au fost acestea identificate în urma lecțiilor învățate din perioadele anterioare de programare - Relevante pentru promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - Relevante pentru promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind utilizarea energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta - Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene	- Obiectivele programului, și proiectelor sunt coerente cu problemele identificate, astfel încât rezultatele intervenției răspund nevoilor și problemelor beneficiarilor. - Complementaritatea intervențiilor PDD este adecvată, evitând suprapuneri și asigurând contribuții către obiective comune.	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante - Interviu - Sondaj / Chestionar în rândul beneficiarilor - Studiu de caz - Focus grup - Analiza SWOT - Analiza PESTLE - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - expertiză sectorială (eficiență energetică, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, surse regenerabile de energie, sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente);	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Sondaj / Chestionar	- Date cantitative privind intervențiile - Date calitative privind fundamentarea intervențiilor finanțate prin PDD 2021-2027 - Percepții/ Opinii privind efectele intervențiilor și sustenabilitatea lor
Coerență						
ÎE 2. În ce măsură intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare sunt coerente cu alte intervenții finanțate având obiective similare	Întrebarea de evaluare investighează măsura în care există suprapuneri, sinergii și/ sau complementarități între intervențiile finanțate prin PDD	Este posibilă existența de suprapuneri, sinergii și /sau complementarități între intervențiile finanțate prin PDD 2021-2027 și alte	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante - Interviuri	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - expertiză sectorială (eficiență energetică,	- Autorități de Management / Organisme intermediare - Documente de programare, monitorizare și implementare	Informații privind obiectivele, activitățile și rezultatele urmărite în cadrul intervențiilor similare

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
(ca de exemplu PNRR, PNDL etc)?	2021-2027 și alte intervenții similare.	programe care permit intervenții similare.	- Documente de programare - Rapoarte de monitorizare - Studiu de caz - Analiza datelor primare și secundare	reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, surse regenerabile de energie, sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente);	- Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro)	finanțate prin alte programe cu finanțare europeană/ națională
Eficacitate						
ÎE 3. În ce măsură și cum au fost îndeplinite obiectivele PDD 2021-2027 din sfera temei de evaluare?	Întrebarea se referă la efectele intervențiilor aferente Priorității 4 din program și acoperă următoarele obiectivele specifice PDD: - Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră - Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta - Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene Răspunsul la întrebarea de evaluare va acoperi: - efectele intervențiilor, raportate la țintele planificate, - efecte neintenționate, indirecte sau propagate. Evaluarea va furniza și răspunsuri privind modul cum se produc efectele, care sunt cele mai eficiente abordări și metode și care este valoarea adăugată a UE dată de intervențiile finanțate prin PDD (elementele inovative față de intervențiile anterioare sau față de alte politici și programe naționale care produc efecte asupra eficacității și impactului programelor sprijinite).	- Intervențiile PDD au contribuit la creșterea eficienței energetice în IMM-uri și în întreprinderile mari, inclusiv prin intermediul producției de energie din surse regenerabile exclusiv pentru consumul propriu - Intervențiile PDD au contribuit la înlocuirea centralei de producere a energiei termice pe bază de cărbune și păcură din Motru cu o centrală în cogenerare de înaltă eficiență pe bază de gaz natural - Intervențiile PDD au contribuit la modernizarea/extinderea sistemelor de alimentare cu energie termică în sistem centralizat și a rețelelor de termoficare, inclusiv punctele termice - Intervențiile PDD au contribuit la dezvoltarea de capacități noi sau modernizarea capacităților existente de producție a energiei electrice/termice din biomasă/biogaz, cu respectarea criteriilor de sustenabilitate și de producție a energiei termice din apă geotermală - Intervențiile PDD au contribuit la extinderea sistemului național de contorizare inteligentă, modernizarea și digitalizarea infrastructurii de distribuție a energiei electrice și creșterea capacității de transport/distribuție a energiei electrice în vederea preluării energiei electrice	- Cercetare documentară - Interviu - Sondaj / Chestionar în rândul beneficiarilor - Analize cantitative bazate pe indicatori - Studiu de caz - Focus grup - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - analize cantitative metode statistice; - expertiză sectorială (eficiență energetică, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, surse regenerabile de energie, sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente);	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro) - Sondaj / Chestionar	- Informații privind logica intervenției Programului - Date privind progresul fizic și financiar al proiectelor finanțate în cadrul Priorității 4 (beneficiari, proiecte contractate, sume utilizate, etc) - date privind indicatorii la nivel de program/proiect, rezultate, livrabile);

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
		produsă din surse regenerabile Intervențiile PDD au contribuit la conversia și modernizarea rețelelor existente și noi de transport și distribuție a gazelor naturale pregătite pentru vehicularea de hidrogen sau alte gaze verzi				
ÎE4. Cum este abordat și respectat principiul DNSH?	Evaluarea va furniza răspunsuri privind modul cum este abordat și respectat principiul DNSH.	Intervențiile PDD sunt sustenabile din punct de vedere a mediului.	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante - Interviuri - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare - Studiu de caz - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - expertiză sectorială (eficiență energetică, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, surse regenerabile de energie, sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente) - expertiză dezvoltare durabilă	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor - Studii de caz (nivel micro)	Informații privind obiectivele, activitățile și rezultatele urmărite în cadrul intervențiilor finanțate prin PDD
ÎE 5. Care este impactul intervențiilor finanțate prin PDD din sfera temei de evaluare și cum s-a produs?	Întrebarea de evaluare urmărește să estimeze efectele pe termen mediu și lung a intervențiilor PDD din sfera temei de evaluare în ceea ce privește reducerea intensității energetice și a emisiilor de GES, eficientizarea sistemelor de distribuție și transport a energiei termice, optimizarea cantităților de energie electrică distribuită și creșterea siguranței aprovizionării populației cu gaze. Răspunsul la întrebarea de evaluare va furniza o opinie fundamentată și privind modul în care se produce impactul, factorii interni și externi care favorizează sau limitează impactul.	- PDD a contribuit la reducerea intensității energetice și a emisiilor de gaze cu efect de seră - PDD a contribuit la eficientizarea sistemelor de distribuție și transport a energiei termice - PDD a contribuit la optimizarea cantităților de energie electrică distribuită și integrarea prosumatorilor în rețea - PDD a contribuit la sporirea securității și siguranței aprovizionării cu gaze a populației inclusiv prin adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon	- Cercetare documentară - Reconstrucția teoriei schimbării - Analiza cantitativă și calitativă pe baza indicatorilor instituționali - Analiza calitativă a contribuției - Focus grup - Interviu - Chestionar în rândul beneficiarilor - Studiu de caz - Analiza datelor primare și secundare - Analiza cost -beneficiu ex-post/contrafactuala	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - analize cantitative metode statistice; - expertiză sectorială (eficiență energetică, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, surse regenerabile de energie, sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente);	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor - Studii de caz (nivel micro)	- Informații privind logica intervenției Programului - Date privind efectele intervențiilor finanțate prin PDD 2021-2027
Eficiență						
ÎE 6. În ce măsură mecanismele de implementare aferente Priorității 4 din PDD 2021-2027 funcționează eficient?	Întrebarea de evaluare vizează identificarea proceselor eficiente care funcționează cu o bună utilizarea a resurselor interne și fără blocaje	Mecanismele de implementare aferente Priorității 4 din ale PDD 2021 – 2027 și procesele aferente funcționează fără blocaje și cu utilizarea eficientă a resurselor interne.	- Cercetare documentară - Analiza proceselor - Focus grup - Interviu - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - capacitate administrativă; - sisteme de management și control al fondurilor - expertiză sectorială (eficiență energetică,	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor și focus grupurilor	- Informații privind procesul de implementare și monitorizare a PDD - Informații privind resursele interne

Întrebarea de evaluare	Înțelegerea întrebării de evaluare	Ipoteze	Metode și instrumente de evaluare indicative	Expertiza necesară	Posibile surse de date	Tipuri de date sugerate (prezentare non-exhaustivă)
	identificarea potențialului de îmbunătățire a eficienței mecanismului de implementare		- Chestionar în rândul beneficiarilor - Analiza datelor primare și secundare	reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, surse regenerabile de energie, sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente)		
ÎE 7. În ce măsură intervențiile finanțate au fost eficiente din punct de vedere al costurilor?	Întrebarea se referă la relația dintre costurile activităților și rezultatele obținute.	Rezultatele obținute nu ar fi putut fi obținute cu costuri mai scăzute.	- Cercetare documentară - Benchmarking - Interviu - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - capacitate administrativă; - sisteme de management și control al fondurilor - expertiză sectorială (eficiență energetică, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, surse regenerabile de energie, sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente)	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor	- Date privind progresul fizic și financiar al proiectelor finanțate - Date costul activităților și sub-activităților
Nediscriminare						
ÎE8. Cum și în ce măsură se regăsesc cerințele privind principiile dezvoltării durabile, accesibilității pentru persoanele cu dizabilități egalității de șanse și nediscriminării și cel al egalității de gen în proiectele contractate?	Evaluarea va furniza răspunsuri privind modul cum sunt aplicate principiile orizontale privind caracterul incluziv, egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități.	În cadrul intervențiilor PDD sunt aplicate principiile orizontale privind caracterul incluziv, egalitatea de șanse, nediscriminarea și accesibilitatea pentru persoanele cu dizabilități.	- Cercetare documentară - Analiza părților interesate relevante - Interviuri - Documente de programare - Rapoarte de monitorizare - Studiu de caz - Analiza datelor primare și secundare	Domenii de expertiză: - evaluare programe; - expertiză sectorială (eficiență energetică, reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, surse regenerabile de energie, sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente) - expertiză implementare/monitorizare principii orizontale	- Date administrative ale Autorității de Management - Documente de programare, monitorizare și implementare - Minute ale interviurilor - Studii de caz (nivel micro)	Informații privind obiectivele, activitățile și rezultatele urmărite în cadrul intervențiilor finanțate prin PDD

Anexa 2. Prezentarea succintă a PDD 2021-2027

Obiectivul general al PODD 2021-2027 este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, în conformitate cu articolul 11 și cu articolul 191 alineatul (1) din TFUE și cu obiectivul 2 al politicii de coeziune, "O Europă mai verde", și urmărește în principal îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, precum și îndeplinirea obligațiilor rezultate din directivele europene. Concomitent, PDD urmărește realizarea obiectivelor naționale de dezvoltare în domeniul eficienței energetice, protecției mediului și managementului riscurilor și reducerea decalajului existent între Statele Membre ale Uniunii Europene și România cu privire la infrastructura în aceste domenii, atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ.

Strategia PDD este în concordanță cu obiectivul Uniunii Europene de conservare, protecție și îmbunătățire a calității mediului, cu Semestrul European, Recomandările Specifice de Țară relevante, Programul Național de Reformă, Rapoartele de Țară din 2019 și 2020 și Anexa D a Raportului din 2020. Totodată, PDD se bazează pe obiective care vizează asigurarea coeziunii sociale, economice și teritoriale prin sprijinirea unei economii cu emisii scăzute de gaze cu efect de seră și prin asigurarea utilizării eficiente a resurselor naturale.

În ceea ce privește structura strategică a programului, programul vizează următoarele priorități:

Prioritatea 1 vizează dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară, prin investiții care urmăresc:

- îndeplinirea obligațiilor ce rezultă din Tratatul de Aderare care răspund Directivei nr. 98/83/CE privind calitatea apei destinate consumului uman și Directivei nr. 91/271/CEE privind colectarea și epurarea apelor uzate, pentru care România a primit perioade de tranziție în vederea conformării,
- conformarea cu directivele europene și accelerarea tranziției spre economia circulară prin dezvoltarea, modernizarea și completarea sistemelor de management integrat al deșeurilor, precum și prin realizarea de noi sisteme integrate de gestionare a deșeurilor.

Bugetul aferent Priorității 1, defalcat pe surse de finanțare, este următorul: 3.417.775.940 Euro, din care 375.110.376 Euro contribuție FC, 2.210.000.000 Euro contribuție FEDR și 832.665.564 Euro contribuție națională.

Prioritatea 2 vizează protecția mediului prin conservarea biodiversității, asigurarea calității aerului și remediere a siturilor contaminate. Astfel, se vor promova acțiuni de conservare a biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu, de îmbunătățire a monitorizării calității aerului pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor rezultate din directive și de investigare a preliminară și detaliată a siturilor contaminate.

Bugetul aferent Priorității 2, defalcat pe surse de finanțare, este următorul: 200.000.001 Euro, din care 170.000.000 Euro contribuție FEDR și 30.000.001 Euro contribuție națională.

Prioritatea 3 vizează promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor, prin investiții care urmăresc managementul principalelor tipuri de risc identificate în Planul Național de Management al Riscurilor de Dezastre și îmbunătățirea sistemului de răspuns la risc.

Bugetul aferent Priorității 3, defalcat pe surse de finanțare, este următorul: 517.881.857 Euro, din care 440.199.578 Euro contribuție FEDR și 77.682.279 Euro contribuție națională.

Prioritatea 4 vizează promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Astfel, se vor promova acțiuni de:

- Sprijinire a marilor întreprinderi și a IMM-urilor în acțiunile de îmbunătățire a eficienței lor energetice, inclusiv prin utilizarea surselor regenerabile de energie,

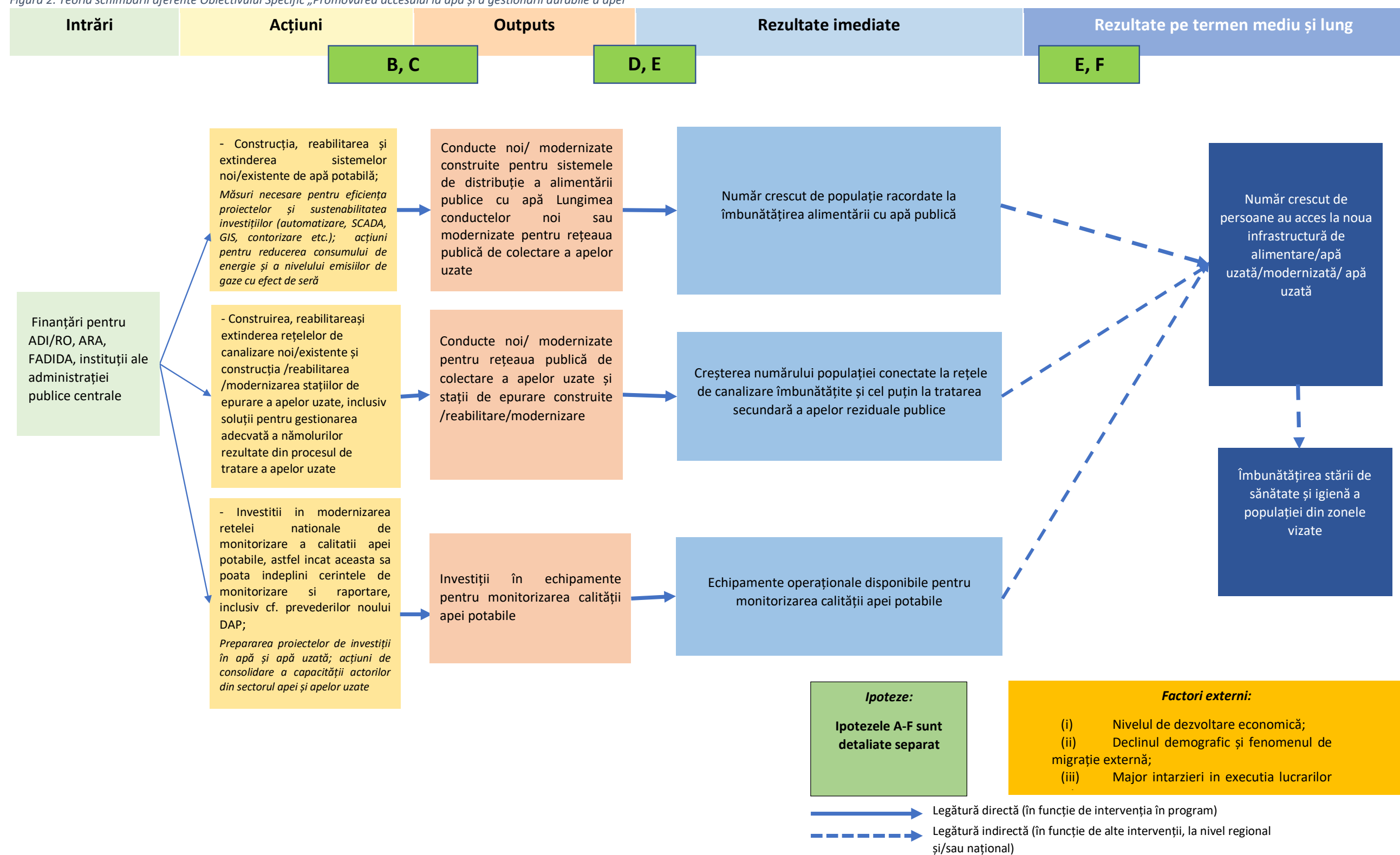
- Reducere a emisiilor de GES și creșterea eficienței energetice în sistemele de producere, distribuție și transport a energiei termice,
- Promovare a utilizării surselor de energie regenerabilă,
- Promovare a utilizării de echipamente și sisteme inteligente pentru asigurarea calității energiei electrice, de modernizare și digitalizare a infrastructurii de distribuție a energiei electrice și de implementare de soluții privind controlul rețelei de la distanță - integrare în SCADA (Supervisory Control And Data Acquisition) și de creștere a capacității de transport/distribuție a energiei electrice în vederea preluării energiei electrice produsă din surse regenerabile de energie, incluzând, după caz, măsuri de creștere a adecvanței SEN
- Conversie, modernizare și extindere a rețelelor de transport și distribuție a gazelor pentru adăugarea în sistem a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon.

Bugetul aferent Priorității 4, defalcăt pe surse de finanțare, este următorul: 1.118.545.521 Euro, din care 523.763.692 Euro contribuție FC, 325.000.000 Euro contribuție FEDR și 269.781.829 Euro contribuție națională.

Bugetul total propus pentru Programul Dezvoltare Durabilă 2021-2027 este de 5.25 miliarde Euro, din care 4,04 miliarde Euro contribuție UE și 1,21 miliarde Euro contribuție națională.

Anexa 3. Teoria schimbării

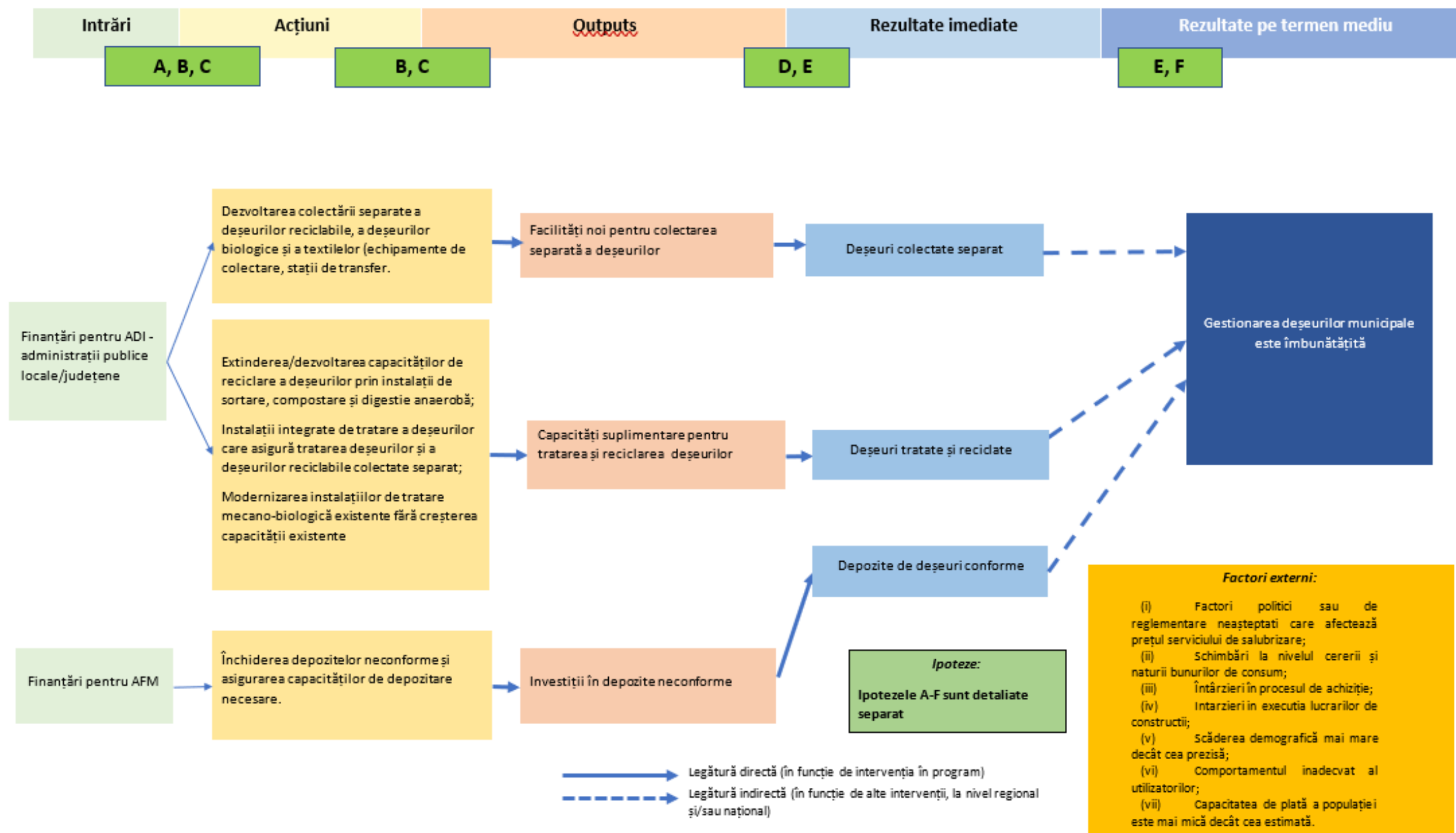
Figură 2. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Promovarea accesului la apă și a gestionării durabile a apei”

*Teoria schimbării (TS) reprezintă cel mai eficient mod de a rezuma și a vizualiza principalele caracteristici ale unui program, ale unei părți dintr-un program sau ale unei singure măsuri. O teorie a schimbării, sau teorie a programului explică modul în care o intervenție (un proiect, un program, o politică, o strategie) contribuie la obținerea unor rezultate care produc impactul vizat. Figură 4. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Promovarea tranziției către o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”

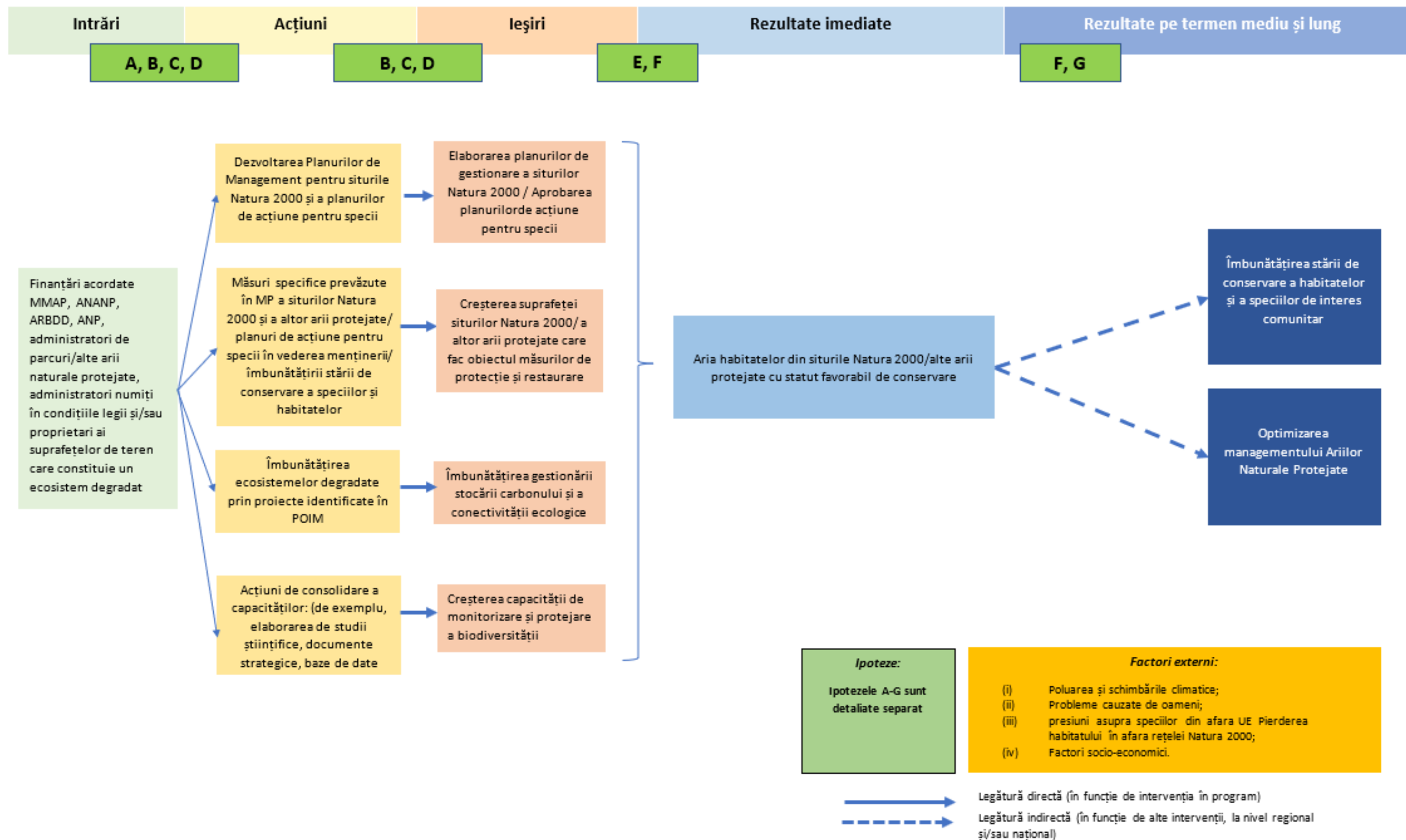

Figură 3. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Promovarea tranziției către o economie circulară și eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”

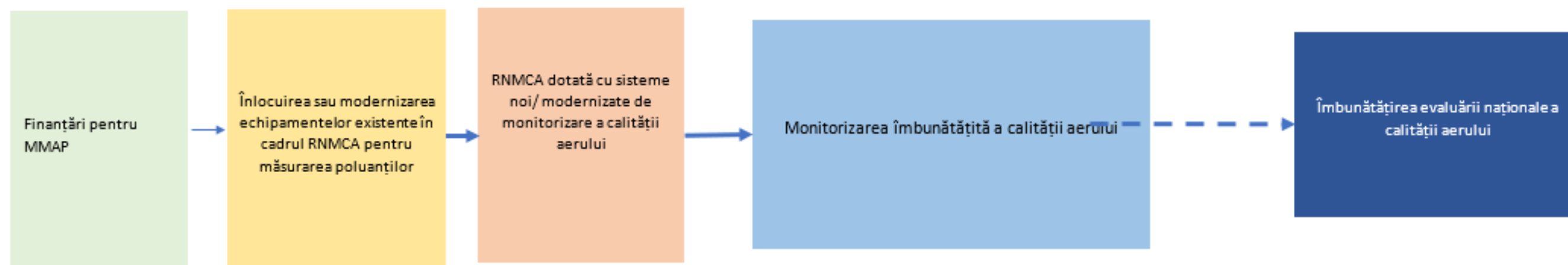
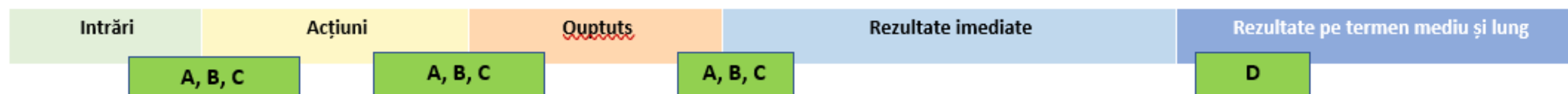

Figură 4. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare, Acțiunea 2.1 Conservarea biodiversității pentru a îndeplini cerințele directivelor de mediu”

Figură 5. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare, Acțiunea 2.2 Îmbunătățirea monitorizării calității aerului pentru îndeplinirea cerințelor de monitorizare și reducere a emisiilor rezultate din directive”

Ipoteze:
Ipotezele A-D sunt detaliate separat

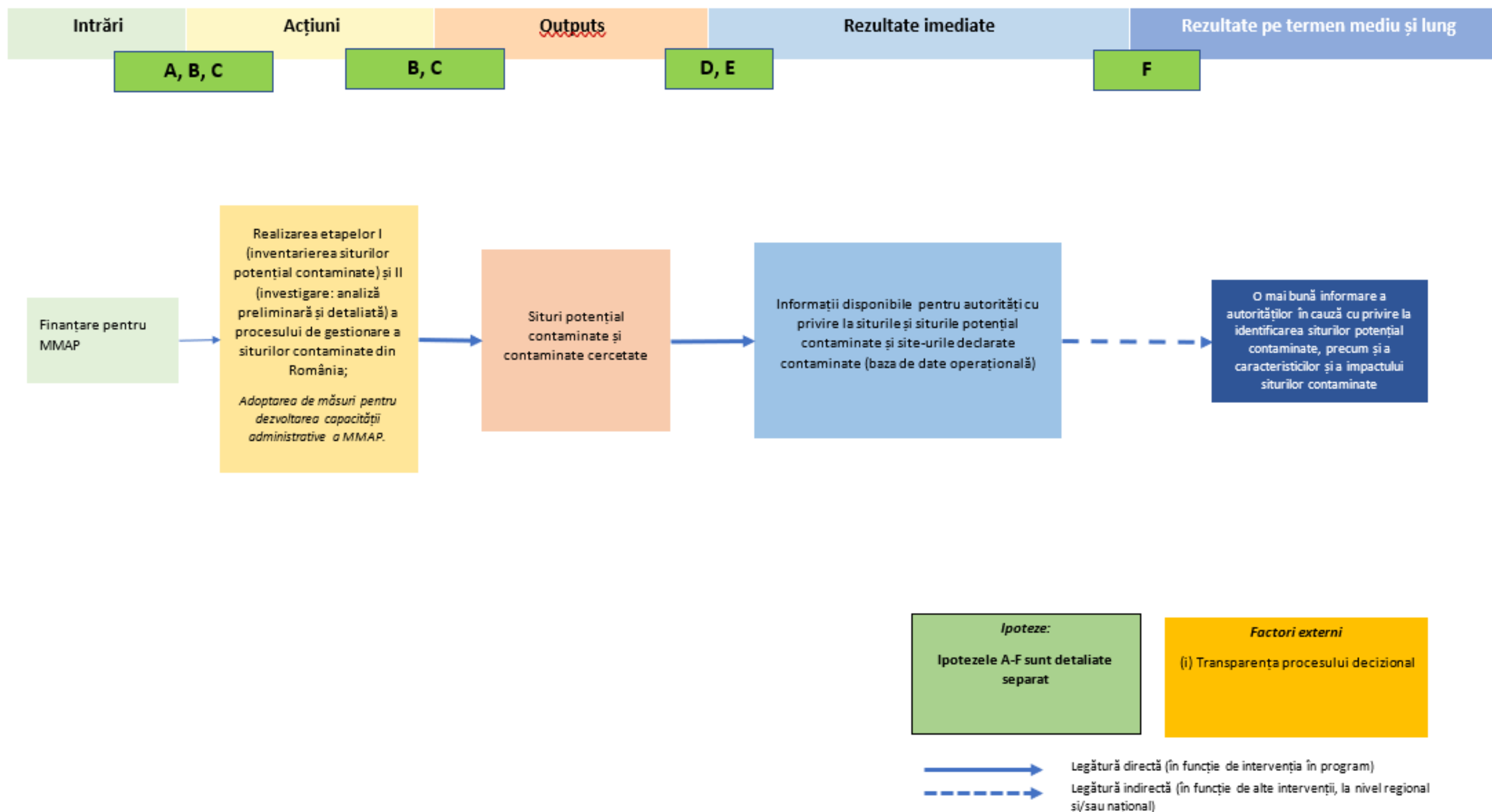
Factori externi:

- (i) Integrarea priorităților și măsurilor privind calitatea aerului în politicile sectoriale;
- (ii) Finalizarea și adoptarea Programului Național de Control al Poluării Aerului 2022-2030.

→ Legătură directă (în funcție de intervenția în program)
--- Legătură indirectă (în funcție de alte intervenții, la nivel regional și/sau național)

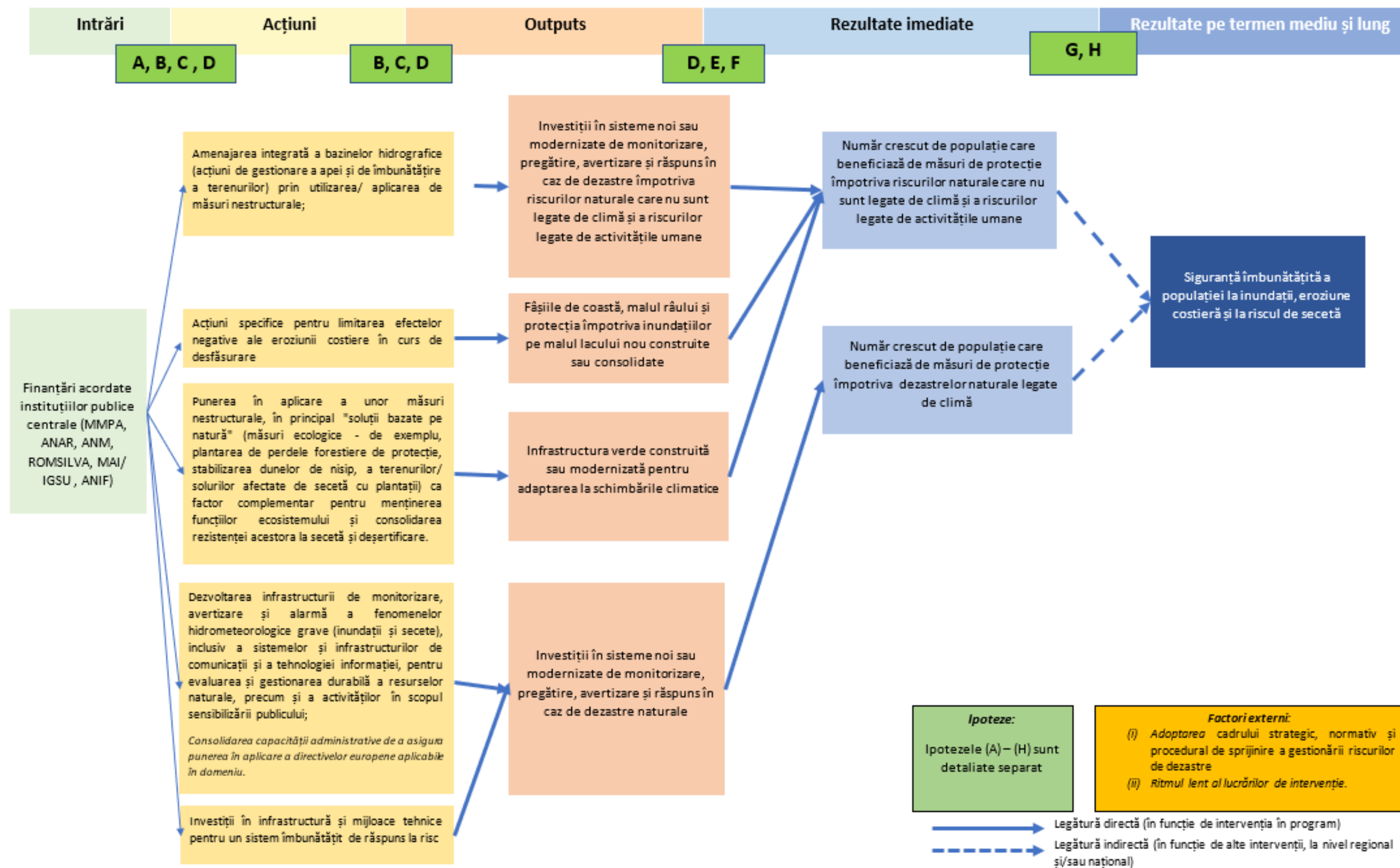

Figură 6. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Intensificare acțiunilor de protecție și conservare a naturii, a biodiversității și a infrastructurii verzi, inclusiv în zonele urbane, precum și reducerea tuturor formelor de poluare, Acțiunea 2.3 Investigarea preliminară și detaliată a siturilor contaminate”

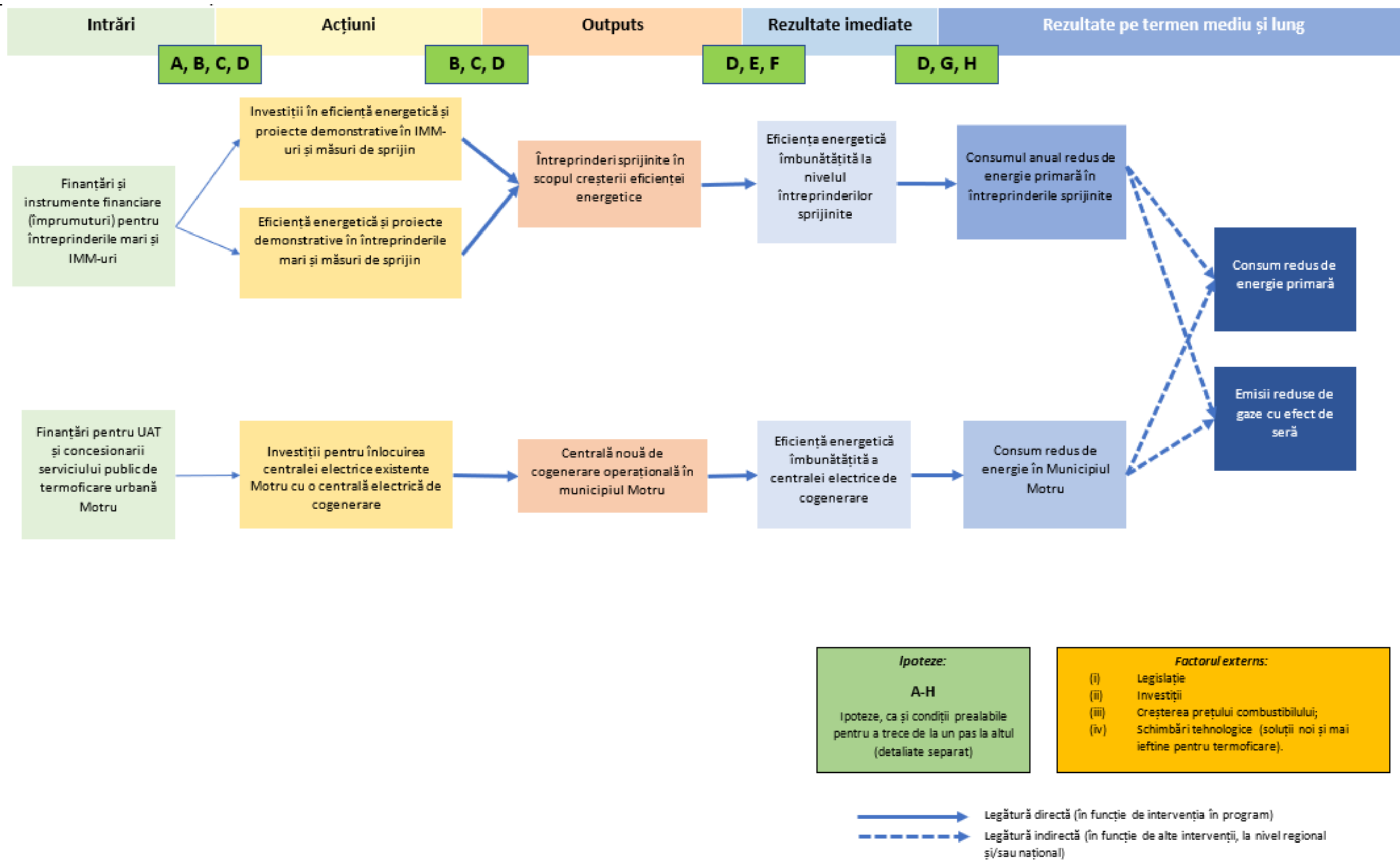

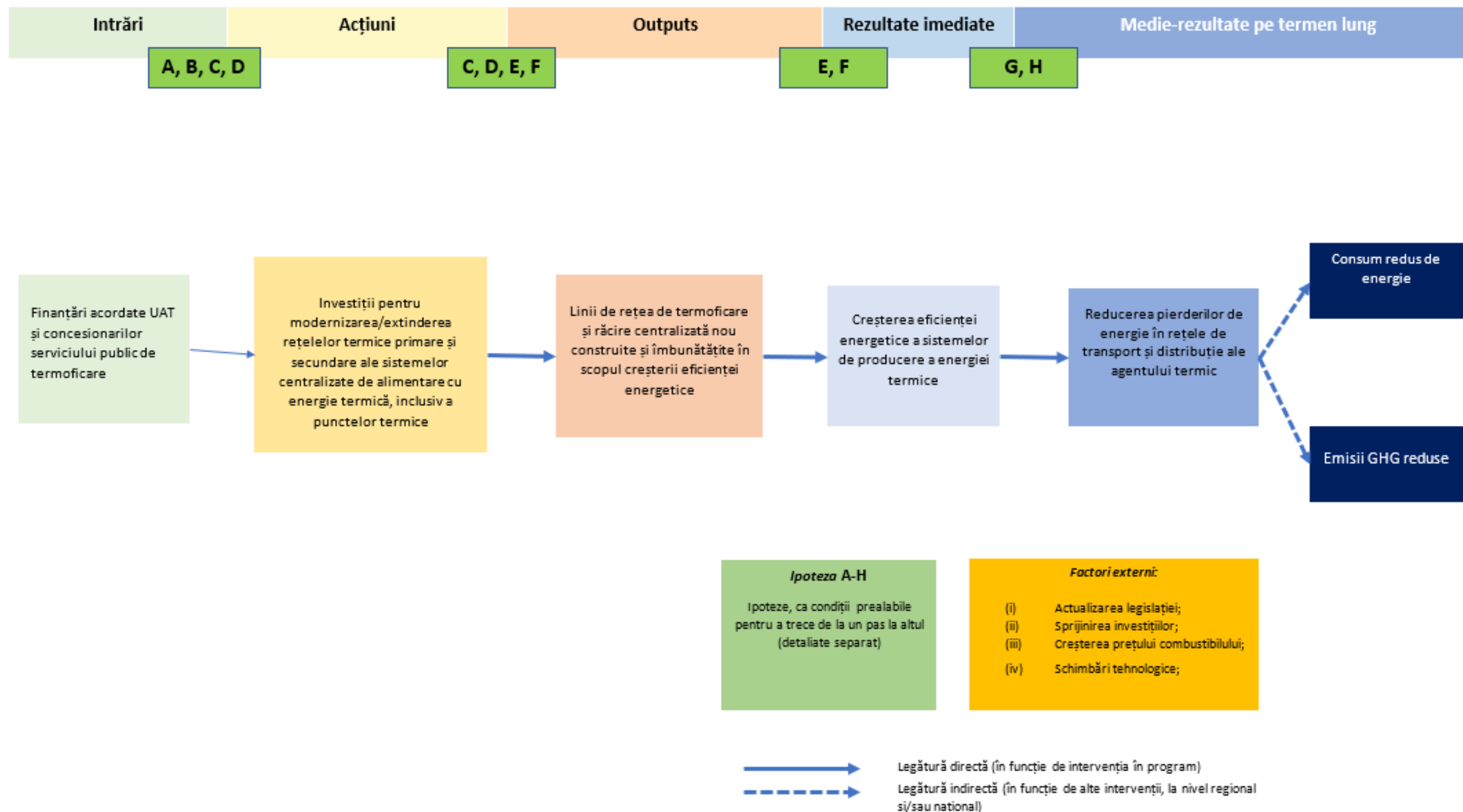
Figură 7. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Promovarea adaptării la schimbările climatice și prevenirea riscurilor de dezastre și reziliență, pe baza unor abordări ecosistemice”

Figură 8. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FEDR)”

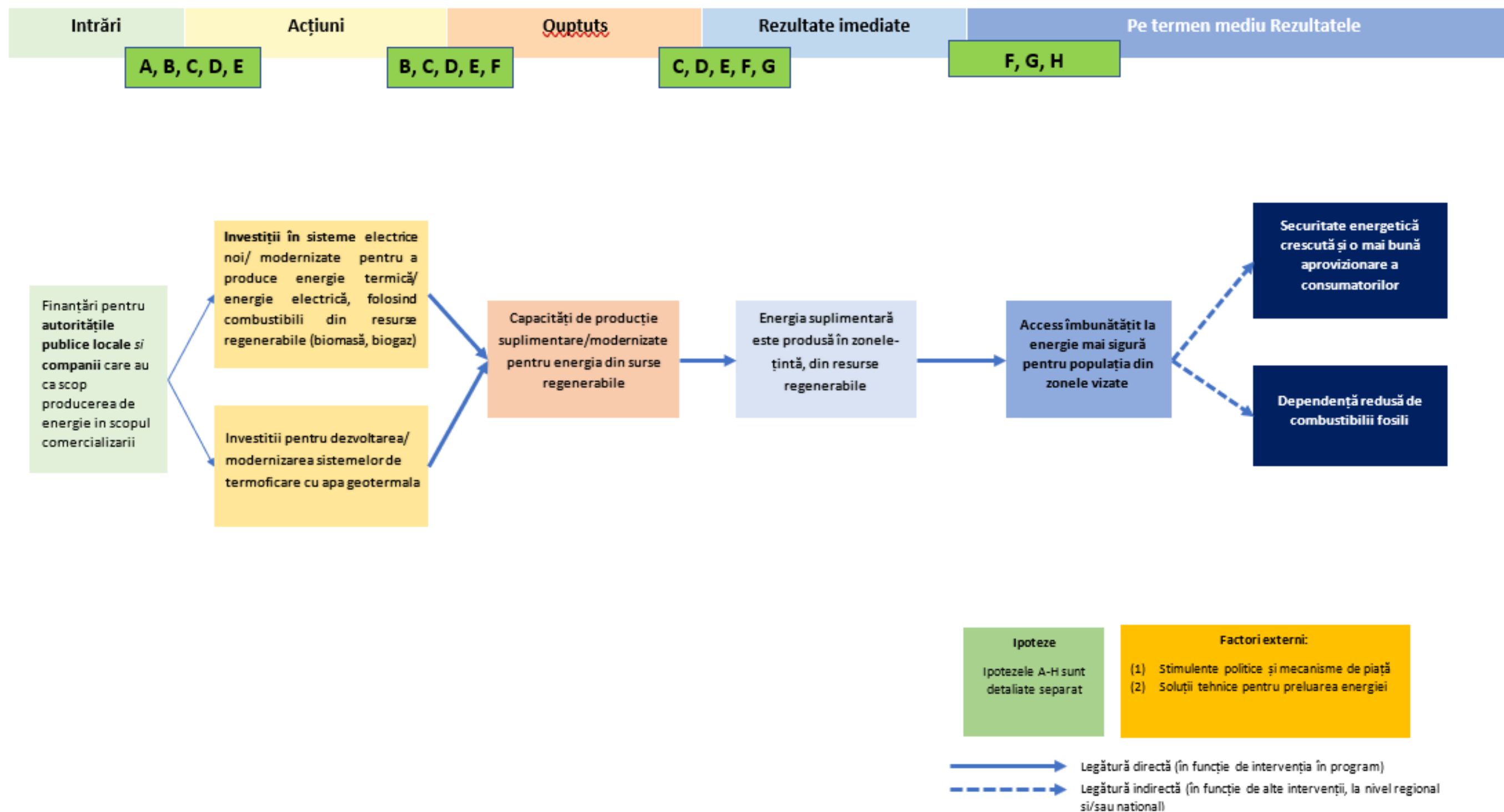

Figură 9. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Promovarea eficienței energetice și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (FC)”

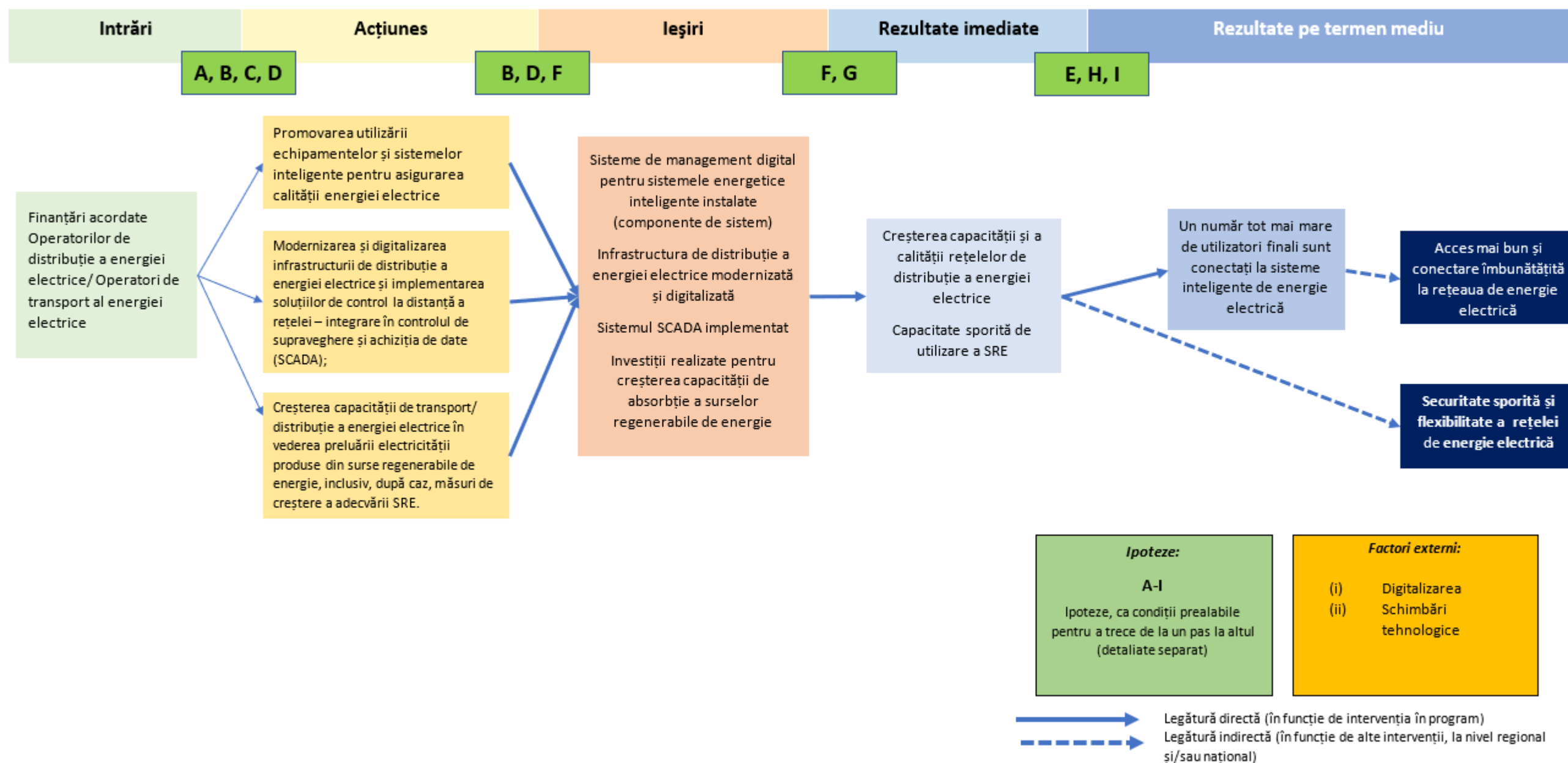

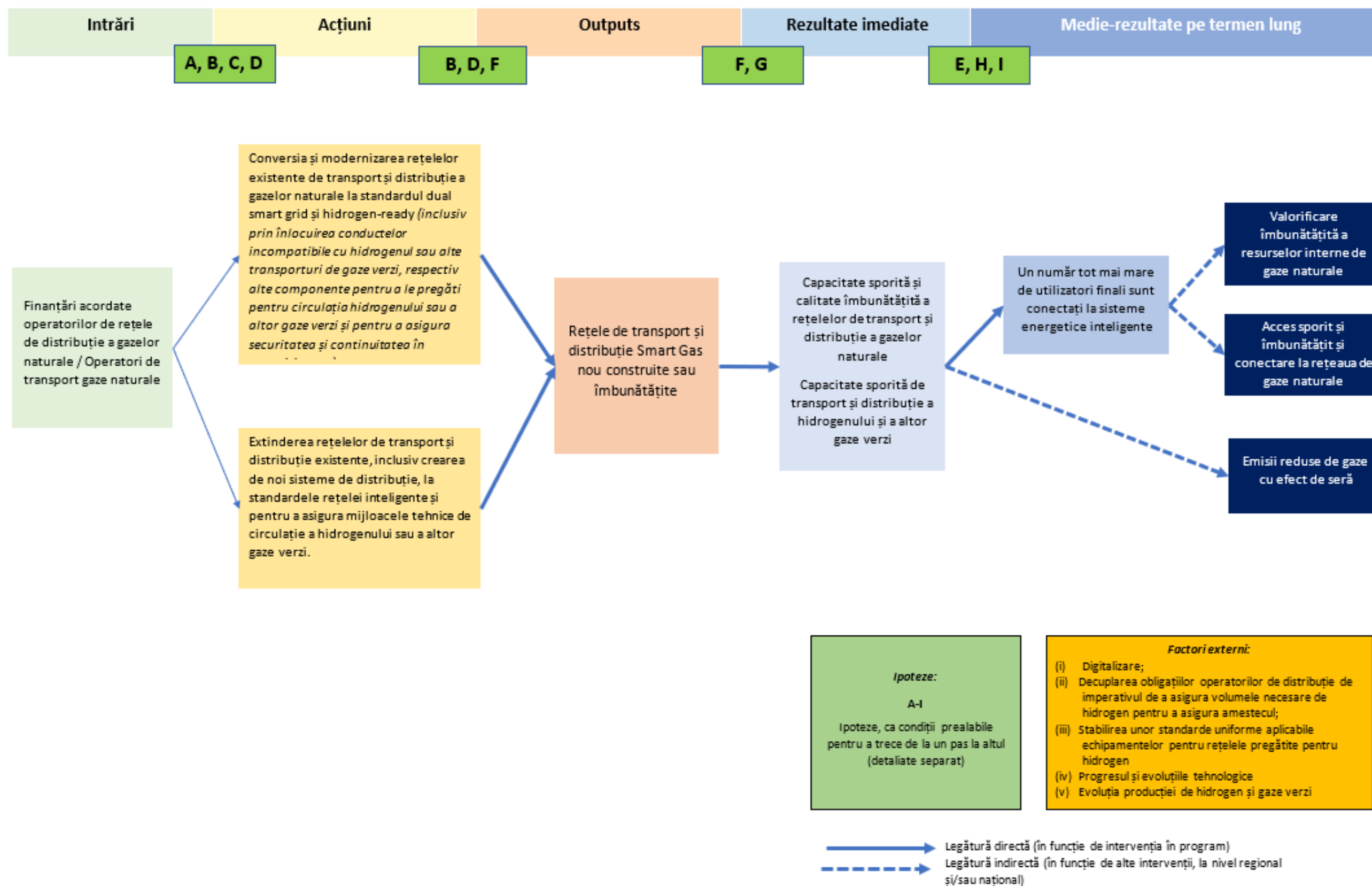
Figură 10. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Promovarea energiei din surse regenerabile în conformitate cu Directiva privind energiei din surse regenerabile (UE) 2018/2001[1], inclusiv cu criteriile de sustenabilitate prevăzute în aceasta”

Figură 11. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (FEDR)”

Figură 12. Teoria schimbării aferente Obiectivului Specific „Dezvoltarea la nivel local a unor sisteme energetice, rețele și sisteme de stocare inteligente în afara rețelei energetice transeuropene (FC)”

Anexa 4. Metodologia propusă pentru estimarea bugetului evaluării PDD 2021-2027

Pentru calcularea bugetului aferent evaluării propuse pentru PDD 2021-2027 au fost luate în considerare următoarele premise:

- Pentru fiecare criteriu de evaluare a fost estimat un necesar de zile-expert, după cum urmează:
 - Pentru criteriul relevanță a fost estimat un necesar de 30 de zile-expert,
 - Pentru criteriul coerență a fost estimat un necesar de 25 de zile-expert,
 - Pentru criteriul eficiență a fost estimat un necesar de 50 de zile-expert,
 - Pentru criteriul eficacitate fără aspectele care țin de impact, a fost estimat un necesar de 50 de zile-expert,
 - Pentru criteriul eficacitate incluzând aspectele care țin de impact a fost estimat un necesar de 125 de zile-expert.
- Pentru evaluarea ad-hoc a fost estimat un necesar de 50 de zile-expert;
- Un onorariu mixt estimat de 690 Euro/zi/ expert a fost utilizat pentru calcul, conform Notei privind ajustarea costurilor istorice utilizate pentru construcția cadrelor de performanță ale programelor operaționale 2021-2027, pusă la dispoziție de MIPE;
- Pentru cheltuielile incidentale a fost utilizată o rată de 15% din onorariul experților.

Elemente de calcul	Evaluarea intermediară	Evaluarea de impact	Total
Tema de Evaluare 1 - Contribuția PDD la dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară			
Zile de expert necesare	170	220	390
Onorariu (Euro/zi fără TVA)			690
Valoare onorarii (Euro fără TVA)	117.300	151.800	269.100
Cheltuieli incidentale (Euro fără TVA)	17.595	22.770	40.365
Valoare totală Tema 1 (Euro fără TVA)	134.895	174.570	309.465
Tema de Evaluare 2 - Contribuția PDD la protecția mediului, promovarea adaptării la schimbările climatice și managementul riscurilor			
Zile de expert necesare	170	220	390
Onorariu (Euro/zi fără TVA)			690
Valoare onorarii (Euro fără TVA)	117.300	151.800	269.100
Cheltuieli incidentale (Euro fără TVA)	17.595	22.770	40.365
Valoare totală Tema 2 (Euro fără TVA)	134.895	174.570	309.465
Tema de Evaluare 3 - Contribuția PDD la promovarea eficienței energetice, a sistemelor și rețelelor inteligente de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră			
Zile de expert necesare	170	220	390
Onorariu (Euro/zi fără TVA)			690
Valoare onorarii (Euro fără TVA)	117.300	151.800	269.100
Cheltuieli incidentale (Euro fără TVA)	17.595	22.770	40.365
Valoare totală Tema 3 (Euro fără TVA)	134.895	174.570	309.465
Valoare totală Teme 1, 2 și 3 (Euro fără TVA)	404.685	523.710	928.395
Evaluare ad-hoc			
Zile de expert necesare			50
Onorariu (Euro/zi fără TVA)			690
Valoare onorarii (Euro fără TVA)			34.500
Cheltuieli incidentale (Euro fără TVA)			5.175
Valoare totală Evaluare ad-hoc (Euro fără TVA)			39.675
VALOARE TOTALĂ EVALUARE PDD (Euro fără TVA)		968.070	